

LA SOLIDARITE : C'EST POUR QUAND ?
SOLIDARITEIT : VOOR WANNEER ?

FGTB-ABVV
Bruxelles-Brussel

INHOUDSOPGAVE

1	De kracht van interprofessionele actie	1
1.1	De interprofessionele acties	2
1.2	De Vakbondsvergaderingen	6
1.3	Bewegingen en actiegroepen	8
1.4	Internationale solidariteit	12
1.5	Het Feest van de Arbeid	14
1.6	Het Iedental	15
1.7	De sociale verkiezingen 2012	15
2	Een organisatie ten dienste van de Brusselse werkers	17
2.1	De Studiedienst	18
2.2	De Vakbondsschool	19
2.3	De cel Diversiteit	21
2.4	BRISE	22
2.5	De Cel Syndicale Begeleiding van werklozen	22
2.6	Habiter Bruxelles	23
2.7	De Jongeren/Studentendienst	23
2.8	De cel Acties en Vakbondsvrijheid	23
3	Een politieke tegenmacht	24
3.1	Versterking van het sociaal overleg	27
3.2	De 6 ^e staats hervorming	29
3.3	Vorming van de gewestregering	32
4	De werkterreinen 2010-2014	34
4.1	In het verweer tegen de toenemende arbeidsonzekerheid in Brussel	35
4.2	Op de bres voor vakbondsvrijheid	37
4.3	Werken aan de transitie naar egalitaire, rechtvaardige en duurzame ontwikkeling	38
4.4	De welvaartsstaat met openbare dienstverlening herstellen	40
4.5	De leemten in het migratiebeleid dichten	42

De kracht van interprofessionele actie

De kracht van het ABVV ligt in zijn bundelende actie: interprofessionele solidariteit blijft meer dan ooit van doorslaggevend belang bij de collectieve verdediging van de werkers. Dankzij onze eenheid kunnen we sterke signalen geven aan de Brusselse overheid en als een echte syndicale tegenmacht optreden. Het ABVV stelt zich niet politiek neutraal op: het laat de stem van de Brusselse werkers (zowel inwoners van de stad als pendelaars) horen bij de overheid, bij de werkgevers, en bij andere componenten van de maatschappij, maar ook binnen onze eigen vakbond. Dat doen we in goede verstandhouding met de Waalse en de Vlaamse Intergewestelijke van het ABVV en we houden daarbij steeds de eenheid en de solidariteit onder alle werkers voor ogen.

1.1 De interprofessionele acties

"Dat er in het jaar **2011** weer meer conflicten waren, is zeker grotendeels te wijten aan stakingen en betogingen die het patroonaat als 'politiek' bestempelde, omdat het ging om reacties tegen maatregelen van de federale regering, die tot begin december 2011 nog een regering van lopende zaken was. We denken hierbij in het bijzonder aan de stakingen in februari 2011, aan de actiedag die ABVV en ACLVB op 4 maart organiseerden tegen de maatregelen in het ontwerp van interprofessioneel akkoord (IPA), aan de nationale betoging op 2 december en aan de staking van de openbare diensten op 22 december. Deze beide laatste acties waren in het bijzonder gericht tegen belangrijke onderdelen van de bezuinigingsmaatregelen van de regering Di Rupo (vooral op vlak van pensioenen, brugpensioenen, werkloosheid en tijdskrediet). Dit betekent niet dat er naast deze massale mobilisatiemomenten geen conflicten zijn geweest in de privé-, de overheids- en de parapublieke sector. Er waren ook daar tal van conflicten die getuigden van de mobilisatiekracht en het verzetsvermogen van de werkers tegenover de uitdagingen waarmee ze werden geconfronteerd.

De verslechterde sociaal-economische context, de recessie, de op neoliberale leest geschoeide aanbevelingen of waarschuwingen van de Europese instellingen, van de OESO, van het IMF, van de financiële markten en de ratingagentschappen, die werden

overgenomen door de werkgeversfederaties en sommige politieke partijen, brachten (in 2011) de federale beleidsmakers ertoe om bezuinigingsmaatregelen uit te denken. Werkgeverskringen gingen weer in de aanval voor het behoud van het concurrentievermogen en, terwijl ze bezig waren, ook tegen de automatische loonindexering.

De bestuurders getuigden overigens meermaals van weinig respect voor de regels van het sociaal overleg. Dat bleek vooral toen de nieuwe federale regering op het einde van de maand december krachtig en snel over het dossier van de brugpensioenen en pensioenen ging. Van zodra ze gevormd was, heeft de federale regering de sociale gesprekspartners buitenspel gezet ondanks hun gevestigde rol als er belangrijke sociale beslissingen moeten worden genomen. Voeg daarbij nog de evolutie op Europees niveau inzake *ex ante* omkadering van het begrotingsbeleid van de lidstaten door de Commissie en de Ecofinraad, en dan moet men wel vaststellen dat de klassieke wijzen van bestuur op zijn minst op de helling worden gezet. Deze context leidde ertoe dat de collectieve arbeidsbetrekkingen in verband met de voornoemde thema's op bepaalde momenten redelijk wrevelig waren."

Iannis Gracos, *Grèves et conflictualité sociale en 2011*, CH du CRISP, nr. 2135-2136, pag. 106 e.v.

In de loop van de voorbije vier jaar nam ABVV-Brussel actief deel aan alle grote nationale manifestaties met betrekking tot het **Europese beleid** op vlak van bezuinigingen en economisch bestuur, de aantasting van de **koopkracht** of ook nog de **harmonisering van het arbeiders- en het bediendestatuut...** en niet te vergeten de **6^e staats hervorming**. Op elke grote nationale en/of Europese betoging waren de Brusselse werkers vertegenwoordigd met 'spandoeken, vlaggen en fanfares'.

ABVV-Brussel heeft daarnaast ook, alleen of in gemeenschappelijk vakbondsfront, specifieke acties gevoerd:

- 10 oktober 2010: sensibiliseringsactie door het gemeenschappelijk vakbondsfront in de stations voor "Duurzame financiering voor Brussel";
- 2 februari 2011: bijeenkomst en meeting van het gemeenschappelijk vakbondsfront "*Welke toekomst voor Brussel (voor wie er woont en wie er werkt)?*" voor de Beurs en nadien in Plaza;
- 11 februari 2011: *bijeenkomst tegen het ontwerp van interprofessioneel akkoord* voor de zetel van de Mouvement Réformateur (MR);
- 19 december 2011: actie "*We hebben het geld gevonden!*" georganiseerd door de drie ABVV-Intergewestelijken vóór de Financietoren;
- 25 april 2013: grote militantenbijeenkomst op het Rouppeplein "*tegen de loonstop, voor kwaliteitsvol werk, voor economische relance, rechtvaardiger belastingen en opwaartse harmonisering van de statuten*";
- 24 juni 2013: actie van het Brusselse gemeenschappelijk vakbondsfront tegen de goedkeuring door het Brussels Parlement van het Europees Verdrag voor Stabiliteit, Coördinatie en economisch en sociaal Bestuur (VSCB).

Deze grote betogingen waren geschraagd door grondige informatie en vorming van de militanten van ABVV-Brussel. De Brusselse Vakbondsschool organiseerde hiervoor verschillende studiebijeenkomsten over de crisis en het bezuinigingsbeleid (zie verder). Op initiatief van CEPAG (Centre d'Education Permanente André Genot) voerden ABVV-Brussel en het Waalse ABVV ook brede publiekscampagnes over de onderhandelingen voor het **Trans-Atlantisch Handelsverdrag** tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten van Amerika, over de **staatsschuld** of ook nog over **Europa**.

"In **2012** nam het aantal sociale conflicten en stakingen in België ontegenzeggelijk toe. (...) Op interprofessioneel niveau voerden de drie vakbonden op 30 januari en voor het eerst sinds zeven jaar, een nationale algemene 24-urenstaking. Op Europees niveau georganiseerde acties door het Europees Verbond van vakverenigingen (EVV) of door sectorale Europese vakbondsfederaties, kregen ook een Belgisch luik.

Deze trend valt deels te verklaren door de globale context. Het jaar 2012 was immers gekenmerkt door een verergering van de crisis die in 2008 was begonnen als gevolg van het uiteenspatten van de speculatiezeepbel van de rommelkredieten. Dit ging gepaard met een gevoelige toename van het banenverlies, voornamelijk door faillissementen en herstructureringen. Terwijl België tot dan toe gespaard was gebleven, vooral door de sociale buffers die vanaf 2008 werden ingezet (brugpensioen of tijdelijke werkloosheid voor de arbeiders, uitbreiding van dit mechanisme naar de bedienden, enz.), krijgt het dan toch met enige vertraging te lijden van de economische inzinking die internationaal al langer merkbaar was. Vooral Vlaanderen, dat de laatste jaren minder hard te maken kreeg met werkloosheid dan beide andere gewesten van het land, heeft in 2012 het meest geleden onder banenverlies.

Het overheidsbeleid dat werd gevoerd, zorgde ook voor een toename van de sociale conflicten. Zo kwam de algemene staking er als gevolg van de invoering door de federale regering Di Rupo (PS/CD&V/MR/SP.A/Open VLD/CDH) van de maatregelen die voorzien waren in het in decem-

ber 2011 gesloten regeerakkoord. Deze maatregelen hadden betrekking op de hervorming van pensioenen en loopbaan-einderegeling, de snellere degressiviteit van en strengere toegangscriteria voor de werkloosheidsvergoedingen, of ook nog de loopbaanonderbreking. In ruimer perspectief wilde de vakbondsbeweging met deze algemene staking protesteren tegen het bezuinigingsbeleid dat werd gevoerd in het spoor dat de Europese Unie had uitgezet. De vakbonden hadden kritiek op een beleid dat als onrechtvaardig werd ervaren omdat het de slachtoffers van de crisis, de loontrekkenden en mensen die van een uitkering leven, bovenmatig deed betalen, en de echte verantwoordelijken voor de economische problemen, zoals de financiële kringen, buiten schot liet.”

Iannis Gracos, *Grèves et conflictualité sociale en 2012*, vol. 2, CH du CRISP, nr. 2174-2175, p. 76.

In het kader van de algemene mobilisering tegen bezuinigingen en antisociale maatregelen, voerde ABVV-Brussel onder meer campagne tegen de **hervorming van de werkloosheidsverzekering** waartoe de federale staat op het einde van 2012 had aangezet: degressiviteit van de vergoedingen, beperking in de tijd van de inschakelingsuitkeringen, verstrenging van de controle en van de sancties. In de plaatselijke werkloosheidsdiensten van het ABVV werden de werklozen geïnformeerd en gemobiliseerd. Zo kon een werklozencollectief worden gevormd dat het initiatief nam om een Brussels netwerk van werklozencollectieven op te zetten. Rond dit thema werden in Brussel verschillende manifestaties gehouden:

- 19 juni 2012: actie van het uitgebreid gemeenschappelijk front *tegen de jacht op werklozen*, van de RVA-Brussel naar het OCMW van de stad Brussel;
- 18 april 2013: een Brusselse delegatie nam deel aan de acties van de Waalse werklozen in Namen;
- 10 februari 2014: tweede Brusselse actie in uitgebreid gemeenschappelijk vakbondsfront *tegen de jacht op werklozen*, van de RVA-Brussel naar het kabinet van de federale minister van Werk;
- 11 mei 2014: werklozenmars, georganiseerd door het Brussels Netwerk van Werklozencollectieven.

Tegelijk met de verdediging van de werklozen, heeft ABVV-Brussel zich ingezet bij een ruimere campagne tegen de **toenemende werkonzekerheid** in Brussel. Het zijn immers niet alleen de werklozen die zich in een onzekere situatie bevinden! Beide facetten van het fenomeen kwamen aan bod: enerzijds, de toegenomen verslechtering van de loon- en/of arbeidsvoorwaarden in de dienstensector; anderzijds, het (groeiend) woonprobleem in Brussel (concreet: het probleem om een degelijke en betaalbare woning te vinden; goed ingerichte openbare ruimte; voldoende collectieve voorzieningen). Met deze campagne vernieuwt ABVV-Brussel het concept **‘recht op de stad’** dat voortaan opgevat wordt als het recht van allen die in Brussel werken om er ook te wonen als ze dat wensen...

En tenslotte waren er ook de federale sensibiliseringsacties die elk jaar in samenwerking met de Brusselse Inter-gewestelijke in Brussel gevoerd worden en een bepaald thema in de kijker zetten, zoals de **gelijke behandeling van mannen en vrouwen** (Equal Pay Day) of ook nog de **rechten van de uitzendkrachten**.

"In de loop van het jaar **2013** wijdde de federale regering Di Rupo (PS/CD&V/MR/SP.A/Open VLD/CDH) zich voornamelijk aan het goedkeuren van het tweede luik van de zesde staatshervorming (in samenwerking met Ecolo en Groen), aan verdere begrotingsaanpassingen, en aan het vinden van een oplossing die tegemoet zou komen aan het ultimatum dat het Grondwettelijk Hof had gesteld om een einde te maken aan de discriminatie tussen arbeiders en bedienden met betrekking tot de opzegtermijn en de carensdag.

Vanaf de maand november 2012 had Eerste Minister Elio Di Rupo (PS) de sociale gesprekspartners 'verzocht' geen loonsverhogingen te plannen bovenop de loonindexering en de van kracht zijnde loonschaalverhogingen. De vakbonden

verwierpen de beperking die deze aanmaning van de regering inhield voor de onderhandelingen over een interprofessioneel akkoord (IPA) voor de periode 2013-2014, omdat deze het standpunt van de werkgeversorganisaties bevoordeelde. Dit maakte een volgens de regels gesloten IPA onmogelijk, maar stond geen akkoorden over welbepaalde dossiers in de weg. Zo werd de situatie verlengd die al bestond in de jaren 2011-2012, toen er evenmin een IPA kon toegepast worden omdat de ACLVB en het ABVV hadden geweigerd het hun voorgelegde ontwerp goed te keuren."

Jannis Gracos, *Grèves et conflictualité sociale en 2013*, CH du CRISP, nr. 2208-2209, p. 97.

1.2 De vakbondsvergaderingen

1.2.1 De Vakbondsraden

Twee maal per jaar roept ABVV-Brussel zijn militanten bijeen in een Vakbondsraad om er vrijuit te debatteren over de politieke en syndicale uitdagingen voor de werkweld.

Van 2010 tot 2014 werden er 10 Vakbondsraden belegd:

- op 22 maart 2010: *Het eco-solidair relanceplan van het Federaal ABVV*;
- op 28 april 2010: *Vakbondswerking in Brussel op het eind van het eerste decennium van de 21e eeuw*;
- op 13 oktober 2010: *Het ABVV en de inzet voor Brussel bij de 6^e staatshervorming*;
- op 27 april 2011: *PPS (Publiek-Private Samenwerking): herstructurering of complete verwoesting van de openbare diensten?*;
- op 26 oktober 2011: *Financiële crisis, overheidstekort, vergrijzing, ecologische schuld,...: aandachtspunten voor de werkweld*;
- op 25 april 2012 (in de aanloop naar de Sociale Verkiezingen): *Vakbond in de stad. Samen lijnen uitzetten voor de toekomst van Brussel*;
- op 24 oktober 2012: *De ondernemingen veranderen... Elementen voor syndicaal onderzoek*;
- op 24 april 2013: *Een rechtvaardiger belastingstelsel!*;
- op 20 november 2013: *Het Belgisch sociaal model en het Europees bestuur*;
- op 23 april 2014: *Het sociaal overleg na de 6^e staatshervorming*.

In de herfst van 2014 is een 11^e Vakbondsraad gepland.

1.2.2 De forums

De forums van het ABVV zijn in zekere zin 'Vakbondsraden die openstaan voor het publiek'. De "compagnons de route" van het ABVV worden dan uitgenodigd om samen met de militanten over maatschappelijke vraagstukken te komen debatteren.

Hoewel het ABVV voornamelijk actief is in de ondernemingen, waar het met de werkers opkomt voor hun sociale rechten, nam het - vooral in Brussel - ook altijd deel aan de sociale strijd daarbuiten, bijvoorbeeld voor huisvesting, onderwijs, cultuur en gezondheid; tegen fascisme en extreem rechts, voor milieubehoud, enz.

Sinds 2005 organiseren ABVV-Brussel en de vzw's *Centrale Culturelle Bruxelloise* en *Habiter Bruxelles* discussieforums rond thema's die verband houden met de sociale stadsontwikkeling en de rol die de vakbond daarin kan spelen. Deze open vergaderingen worden telkens voorbereid met een twintigtal vakbondsafgevaardigden en militanten van verenigingen, zowel uit de sociale diensten als uit de vakcentrales:

- op 30 maart 2011: *Stadseconomie en precair werk: syndicaal weerwerk vereist!*;
- op 18 juni 2012: *Nieuwe maatregelen om de werklozen te activeren: is in Brussel de jacht (weer) geopend?*;
- op 13 februari 2014: *Vakbondsactie voor het recht op de stad*.

Bovendien heeft de militantengroep tegen extreemrechts *Reageer* sinds het vorige Congres ook verschillende vakbondsfora georganiseerd:

- op 8 mei 2010: *De symbolische waarde van 8 mei 1945 (in memoriam David Lachman)*;
- op 6 mei 2011: *Artikel 60, Activa, M.M.P.P., AZ, win/win... Wij zijn allen werknemers!*;
- op 8 mei 2013: *Hoe ziet de toekomst eruit? Dat hangt af van ons, van jullie, van jou!*

Daarnaast organiseert ABVV-Brussel, in het kader van **BRISE¹ en samen met het ACV en de ACLVB, intersyndicale forums** die gewijd zijn aan **milieuzorg**:

- op 13 december 2010: *Een duurzame economische overgang voor Brussel?*;
- op 12 december 2011: *Duurzame ontwikkeling ligt ook in ons bord*;
- op 10 december 2012: *De Alliantie Werk-Milieu, aanzetten tot een duurzame economische transitie*;
- op 9 december 2013: *Voor het klimaat handelen... iedereen heeft er baat bij*.

1.2.3 De militantenavonden

De Vakbondsschool organiseert geregeld debatavonden rond actuele thema's of naar aanleiding van een film of een interessant boek:

- op 18 december 2010: vertoning van de film *"Hiver '60"* van Thierry Michel, in Flagey;
- op 13 januari 2011: vernissage van de tentoonstelling *"De Staking van '60-'61"* met Mateo Alaluf, in de Volksuniversiteit;
- op 24 maart 2011: film-debat rond de film *"Illégal"* van Olivier Masset-Depasse, in De Markten;
- op 18 april 2012: film-debat van de ABVV-Jongeren rond de kortfilms *"Iron Wall"* en *"Jerusalem East Side Story"*, in De Markten;

1. Brussels Intersyndicaal Sensibiliseringsnetwerk voor het milieu

- op 9 oktober 2012, debat in gemeenschappelijk front: *"Wat doen ze voor de huisvesting als ze verkozen worden?"*, met vertegenwoordigers van de Brusselse politieke partijen;
- op 6 november 2012, film-debat van de Vrouwencommissie rond de film *"Made in Dagenham"* van Nigel Cole, in de Vakbondsschool;
- op 11 maart 2013: debat over *"Wonen in Brussel: het recht op de stad"*, met José Garcia (Huurdersbond), Christos Doulkeridis (Brussels minister van Huisvesting) en Werner Van Mieghem (Brusselse Bond voor het Recht op Wonen BBROW), in de Vakbondsschool;
- op 6 november 2013, *Fureur de lire*, debat rond het boek *"Le travail : une question politique"* waarop auteur Nicolas Latteur aanwezig was, in de Vakbondsschool;
- op 20 november 2013, *Fureur de lire*, debat rond het boek *"In Brussel – een reis door de wereld"* met de auteur, Hans Vandecandelaere, in de Vakbondsschool;
- op 21 januari 2014, debat in gemeenschappelijk front rond de film *"La Marche"*, in aanwezigheid van regisseur Nabil Ben Yadir, in de Vendôme;
- op 20 februari 2014, vertoning van de film *"De kinderwerf"* van Jean Harlez, in aanwezigheid van zijn dochter, in cinema Nova;
- op 8 mei 2014, *Fureur de lire*, debat rond het boek *"L'Europe, une biographie non autorisée"*, met ook de auteur, Bruno Poncelet, in de Vakbondsschool.

1.3 Bewegingen en actiegroepen

Sinds het laatste Congres hebben ABVV-Brussel en zijn Vakbondsschool de nadruk gelegd op het ontwikkelen van de beweging en het vormen van denk- en actiegroepen met militanten die de vakbondswerking in de stad concreet willen ontplooiën. De militanten worden aangespoord om actief mee te werken in deze verschillende groepen waar de interprofessionele aandachtspunten aan bod komen:

- ABVV-Vrouwen;
- ABVV-Jongeren;
- Strijd tegen extreemrechts en racisme (Groep Reageer);
- Mobilisatie van de werklozen (Groep *Résiste!*);
- Recht op de stad (Groep *Habiter Bruxelles*);
- Milieubehoud (*Kyoto*Groep).

1.3.1 De ABVV-Vrouwen

Het *Vrouwenbureau* en de *Vrouwencommissie* vormen samen de spil van de Vrouwenbeweging van ABVV-Brussel.

Het Vrouwenbureau

Het in 2007 opgerichte Vrouwenbureau is het statutaire 'Vrouwen'-orgaan van de Brusselse Intergewestelijke. Het bestaat uit mandatarissen die door de Vakcentrales zijn aangeduid. De voorzitter van de Vrouwencommissie is lid van rechtswege. De taken en doelstellingen van het Bureau verschillen van die van de Vrouwencommissie, die al langer bestaat. In de praktijk is er evenwel *nauwe* samenwerking tussen beide.

Het Vrouwenbureau van Brussel heeft de volgende opdrachten:

- follow-up van het beleid betreffende *Vrouwen*;
- follow-up van het *federale* Vrouwenbureau;
- follow-up van de *gendermainstreaming*;
- follow-up van de 'gender'-raden en -commissies die werden opgericht door de Brusselse overheid (bijv. de Adviesraad voor Gelijkheid van mannen en vrouwen die het Brussels Gewest heeft opgericht);
- adviezen en aanbevelingen aan het Intergewestelijk Bureau.

Het secretariaat van het Vrouwenbureau van de Brusselse Intergewestelijke wordt verzorgd door de verantwoordelijke voor gendermainstreaming van de Studiedienst van ABVV-Brussel.

De Vrouwencommissie

De Vrouwencommissie is een **ruimer militant orgaan** bestaande uit militantes van de Vakcentrales. Haar streven is voornamelijk permanente vorming.

De samenstelling van de Commissie ligt niet vast. De lijst van haar leden is variabel en wordt bepaald door de Vakcentrales.

Behalve op verzoek of uit eigen beweging advies geven aan het Vrouwenbureau van de Intergewestelijke, heeft de Vrouwencommissie als doel:

- haar leden permanente vorming te bieden;
- vormingsactiviteiten te organiseren voor een zeer ruim publiek;
- gerichte acties te organiseren (bijv.: *Equal Pay Day*, *Wereldvrouwenmars*);
- een 'netwerk' te vormen.

Het is de verantwoordelijke voor gendermainstreaming van de Studiedienst van ABVV-Brussel die de werking van de Vrouwencommissie begeleidt. Voor de vormingsactiviteiten werkt ze samen met de Vakbondsschool (vzw *Centrale Culturelle Bruxelloise*).

Belangrijkste acties die zijn gevoerd

Tussen 2010 en 2014 voerden de Vrouwen van ABVV-Brussel actie rond de volgende grote thema's:

- **Steun aan de platformen voor het recht op abortus**
  - **Loonkloof**
1. deelname aan de jaarlijkse **Equal Pay Day** voor loongelijkheid tussen vrouwen en mannen;
  2. organisatie in 2014, van een studiebijeenkomst over de **loonkloof** (80 afgevaardigden, zowel mannen als vrouwen, Nederlands- en Franstaligen, namen deel);
  3. deelname aan de campagne "**Overdag schoonmaken?**"

Dag en nacht verschil! Werken doe je beter overdag” die pleit voor het overdag schoonmaken van kantoren. Zoals iedereen weet, worden kantoren nog al te vaak ‘s ochtends heel vroeg en ‘s avonds heel laat schoongemaakt door werknemers met deeltijdse contracten (opgelegd deeltijds werk!). Dergelijke werkuren vallen wel erg moeilijk te combineren met het privéleven.

- **Glazen plafond binnen het ABVV**
- 1. Deelname aan de discussie rond het actie-onderzoek **“Het glazen plafond binnen het ABVV: mythe of realiteit?”**. Vzw *Genderatwork* voerde in 2011-2012 een studie binnen de structuren en de vakcentrales van het ABVV om de culturele en structurele obstakels op te sporen die daar de participatie en het doorstromen van vrouwen in de weg staan en een echt ‘glazen plafond’ vormen. Dit werk, dat nu nog steeds aan de gang is, vormt zonder enige twijfel een aandachtspunt voor de periode 2014-2018.
- 2. Lancering (2014) van de campagne **“Ik ben tegen seksisme, want...”** met het CEPAG en het Waalse ABVV, in het kader van de studie over het glazen plafond.
- **Wereldvrouwenmars**
- 1. Afvaardiging van de Commissie bij de werkzaamheden van de **Europese bijeenkomst van de Wereldvrouwenmars in Istanbul** (juni 2010);
- 2. Afsluiting van de Belgische activiteiten met een feestelijke werkdag in het Museum van Midden-Afrika in Tervuren (oktober 2010);
- 3. Wereldwijde afsluiting van het actiejaar van de Wereldvrouwenmars in Bukavu, in de provincie Zuid-Kivu van de Democratische Republiek Congo met een sterk gebaar van **solidariteit met vrouwen die geconfronteerd worden met oorlogsgeweld en straffeloosheid** (oktober 2010);
- 4. Bijeenkomst van **vrouwen tegen de crisismaatregelen**, die de meest kwetsbare groepen en in het bijzonder de vrouwen het hardst treffen, ter gelegenheid van de Internationale Vrouwendag (8 maart 2012 & 2013);
- 5. Herdenking bij de trieste verjaardag van de **instorting van de Rana Plazafabriek** in Bangladesh, in so-

lidariteit met de families van de slachtoffers en de duizenden gewonden die nog altijd op een correcte vergoeding wachten (24 april 2014)...

Naast deze acties komen op de maandelijkse vergaderingen allerhande onderwerpen aan bod die de werksters aanbelangen: analyse van de verschillende impact op mannen en vrouwen van de bezuinigingsmaatregelen en de pensioenhervorming ; verwijdering van zwangere vrouwen van de werkvloer; problematiek van de hoofd- doek op het werk, zowel in de privésector als in de openbare diensten; prostitutie, enz.

1.3.2 De ABVV-Jongeren

De “Brusselse ABVV-Jongeren” spreken drie publieksgroepen aan: studenten vanaf 15 jaar, jonge werkzoekenden in inschakelingstijd en jonge werkers onder de 35¹.

In overeenstemming met de actualiteitsresolutie die het Statutair Congres in 2010 aannam, werd binnen ABVV-Brussel een nieuwe *Jongerencommissie* opgericht. Die brengt 5 tot 6 maal per jaar jonge afgevaardigden samen die door hun vakcentrale zijn gemandateerd. De Commissie is in de eerste plaats een syndicale actiegroep die tot doel heeft de jongeren in beweging te krijgen. Ze tracht dan ook originele acties te voeren die de jongeren aanspreken.

De ABVV-Jongeren geven een (elektronische) Newsletter uit en verzorgen een Facebookpagina waarmee ze de jongeren en militanten op de hoogte houden van de activiteiten die ze organiseren.

Leden

De Brusselse ABVV-Jongeren tellen onder hun leden **962 studenten en jongeren in inschakelingstijd** (juni 2014). Hun adressenbestand is heel wat ruimer en omvat niet minder dan 3400 contacten.

---

1. Aansluiten bij de ABVV-jongeren is gratis voor studenten en jongeren in inschakelingstijd. Zij kunnen zich ook aansluiten bij de vakcentrale die met hun opleiding overeenstemt als ze van haar diensten gebruik willen maken. Jonge werkers daarentegen, sluiten zich rechtstreeks aan bij hun vakcentrale.

Belangrijkste acties die werden gevoerd

- Uitdelen van brochures van de *ABVV-Jongeren* in de jeugdverenigingen, scholen, universiteiten, hogescholen,...
- Verzending per post van de brochure *Planeet Werk* naar alle jonge Brusselse werkzoekenden, om hen te informeren over hun vakbondsrechten en hen aan te sporen lid te worden van de ABVV-Jongeren en de vakcentrale die met hun studies overeenstemt;
- Organisatie van korte vormingsessies in jeugdverenigingen, over studentenjobs, over het recht op werkloosheidsvergoedingen, enz.
- Deelname aan sensibiliseringsacties voor de scholieren van het middelbaar onderwijs in het kader van de gewestelijke voorziening *Jump*;
- Jongerenstands op het 1 Meifeest, op de studentendagen (Brussel Brost,...);
- Medewerking aan de wagen van de ABVV-jongeren op de "Gay Pride";
- Organisatie van de Working Class Live avonden (in de aanloop naar het 1 Meifeest);
- Opzetten, in gemeenschappelijk front, van het jongerenactieplatform *Het Werkt/Ça marche*;
- Deelname aan de oprichting en begeleiding van het werklozencollectief *Résiste!*

1.3.3 De Groep *Reageer*

Deze tweetalige denk- en actiegroep, oorspronkelijk *Vrijheid & Tolerantie* genaamd, wordt begeleid door de Vakbondsschool. Er maken zo'n honderd Brusselse vakbondsafgevaardigden en militanten deel uit van deze groep die al in 1997 werd opgericht. Doel: verweer tegen het toenemend racisme en extreemrechtse gedachtegoed in de Belgische samenleving en... in de werkweld. Sinds zijn ontstaan levert de groep binnen de vakbond belangrijk werk voor volksopvoeding door kennisverwerving over nazisme en fascisme en sensibilisering voor het huidige gevaar van uiterst rechts en de ideologie die het uitdraagt. Het was ter gelegenheid van zijn tiende verjaardag dat de leden van de groep beslisten om de groep een nieuwe

naam te geven: voortaan dus *Réagis – Reageer*.

De Groep stelt zich onder meer tot doel de werkers bewust te maken van het gevaar van racistische vooroordelen, die in de huidige context van economische crisis en liberaal bezuinigingsbeleid opgeld doen.

De groep biedt de militanten:

- vorming (zie Vakbondsschool);
- studiereizen naar de kampen (Breendonk, Auschwitz, Buchenwald, Dora,...);
- discussiefora, onder meer over de symbolische waarde van 8 mei 1945;
- sensibiliseringsacties naar een ruim publiek;
- publicaties.

Elk jaar komen nieuwe militanten de rangen van de groep vervoegen. Op dit ogenblik telt hij een goede honderd militanten uit de vakbond en het verenigingsleven.

Door deel te nemen aan verschillende mobilisaties en acties ter bestrijding van racisme en fascisme, streeft de groep er steeds meer naar zijn ideeën en activiteiten bekend te maken bij andere actoren, een steeds ruimer publiek te bereiken en interessante verbonden aan te gaan.

Zo koestert de groep het plan elk jaar een concreet initiatief op te zetten (vakbondsforum, brochure,...) en een Belgisch en internationaal netwerk van antifascistische militanten en verenigingen te vormen.

1.3.4 De Groep *Résiste!*

Zodra de verstrakking van de *werkloosheidsregelgeving* was aangekondigd, heeft ABVV-Brussel in al zijn plaatselijke werkloosheidsdiensten de werkzoekenden geïnformeerd en gesensibiliseerd en hen gewaarschuwd voor de dreiging die hen boven het hoofd hing. Er werden pamfletten uitgedeeld en heel wat informatievergaderingen belegd. Zo werden de werklozen aangespoord zich te mobiliseren en te organiseren om zich samen te verzetten tegen de jacht op werklozen. Daarna werkten de Vakbondsschool en de ABVV-Jongeren aan de vorming van een werklozencollectief: *Résiste!*, een actie- en denkgroep die een twintigtal leden telt en sinds april 2013 twee maal per maand samenkomt.

Om het verzet te bundelen, heeft ABVV-Brussel aangestuurd op het vormen van een Brussels netwerk van werklozencollectieven waarin zowel Brusselse werklozencollectieven als actoren uit het verenigingsleven verenigd zijn. Dit netwerk steunt op het gemeenschappelijk vakbondsfront en ook op het *Collectief Solidariteit tegen Uitsluiting*, waarvan het ABVV deel uitmaakt.

De Groep *Résiste!* heeft al heel wat acties op zijn actief. De meest representatieve actie was het mede-organiseren van de mars tegen de jacht op werklozen op 11 mei 2014.

1.3.5 De Groep *Habiter Bruxelles*

In het kader van de campagne voor het recht op de stad, werd een nieuwe militantengroep gevormd met de hulp van de woonhulpdienst van het ABVV, de *vzw Habiter Bruxelles*.

Deze groep benadert de wooncrisis als een globaal sociaal probleem waarmee bijna de helft van de Brusselaars te kampen heeft, en als signaal voor het slecht functioneren van de democratie en het overheidsbeheer van de stad. De *speculatie* die de enorme stijging van de woningprijzen veroorzaakt is gewoon de 'vastgoed'-versie van het bezeten winstbejag dat de economische crisis heeft veroorzaakt... Het is dit agressieve denkpatroon dat de koopkracht en het welzijn van de werkers aantast, waar-
tegen we in het verweer moeten gaan

De groep zet zich in bij stadsactie en verrijkt die met een specifiek syndicaal accent. Onlangs nog werkte de groep mee aan de organisatie van een grote 'manifestatie': *Voor ieder een woning nu!*, op 14 juni 2014 in Sint-Gillis.

1.3.6 De Kyoto-groep

De *Kyoto*-groep is opgericht in het kader van het Brussels Intersyndicaal SENSibiliseringsnetwerk voor het milieu (BRISE). Hij bestaat uit een twintigtal ervaren vakbondsafgevaardigden uit de drie vakbonden en uit verschillende sectoren. De groep is overtuigd van de noodzaak van milieu-acties op het terrein en is dan ook in de eerste plaats een interactief denk- en actiemiddel dat de afgevaardigden de mogelijkheid biedt elkaar te informeren over de kansen en hinderpalen die ze bij acties in het bedrijf ondervinden.

Deze groep vergadert een tiental keren per jaar om:

- zijn technische en strategische bekwaamheden bij te spijkeren, waarvoor een beroep wordt gedaan op deskundigen;
- verschillende bedrijven te bezoeken om middelen uit te testen en ideeën uit te wisselen over verschillende actiewijzen;
- hulpmiddelen voor sensibilisering te maken ten behoeve van de vakbondsafgevaardigden;
- denkwerk te verrichten over de grote Brusselse milieu-uitdagingen;

de afgevaardigden die in hun onderneming de milieu-uitdagingen trachten aan te gaan, te begeleiden en te steunen...

1.4 Internationale solidariteit

1.4.1 Steun aan de CGTP (Peru)

Sinds 2012 steunt ABVV-Brussel een tweede internationaal project van de Confederación General de Trabajadores del Perú (CGTP). In dit project wordt gewerkt aan de versterking van het departement voor verdediging van de rechten van de werkers en aan de oprichting van een juridische dienst. Er heerst nog steeds een anti-syndicaal klimaat in Peru: de vakbonden worden onder processen bedolven en werkers die aansluiten bij een vakbond worden ontslagen. De nieuwe juridische dienst heeft al meer dan 40 processen aangespannen en die bijna steeds gewonnen!

Het vorige project (2009-2011) was erop gericht de werkers te sensibiliseren voor en de vakcentrales bewust te maken van het nut van vakbondsbijdragen, zodat de vakbond financiële autonomie kan opbouwen tegenover een openlijk vijandige regering.

Meer algemeen draagt de syndicale samenwerking bij tot het verdedigen van de rechten van de werkers in het Zuiden door de partnervakbonden sterker te maken.

1.4.1 Verdediging van de vakbondsrechten wereldwijd

ABVV-Brussel heeft verschillende protestacties gevoerd tegen de aantasting van vakbondsrechten, zo bijvoorbeeld in Turkije, tijdens het proces tegen vakbondsvrouwen van de openbare diensten (KESK). Daar ging een afvaardiging naartoe. Het ABVV heeft ook protestbrieven gestuurd naar de Turkse en Belgische overheid en heeft deelgenomen aan betogingen voor de Turkse ambassade in Brussel.

In juni 2013 is ABVV-Brussel ook opgekomen tegen de goedkeuring door het gewestparlement van het vrijhandelsverdrag tussen de Europese Unie, Colombia en Peru. Nog afgezien van het feit dat dit verdrag financiële instabiliteit en belastingontduiking in de hand werkt, gaat het helemaal voorbij aan de grote problemen in beide landen. De toestand inzake mensenrechten en vakbondsrechten is in Colombia immers uitermate ernstig en in Peru *bijzonder* zorgwekkend...

Die **SOLIDARITÄT** ist unsere **STÄRKE!**

La solidarité fait la force ! Solidariteit maakt macht !

“Het Europese beleidsniveau wint aan belang (...). Het bepaalt rechtstreeks, of beïnvloedt op zijn minst, de lijnen waarbinnen het nationale beleid kan kleuren, met name inzake inperking van de sociale bescherming of beperking van het overheidsingrijpen. Aan de door dit niveau aangedragen oplossingen wordt toegeschreven dat ze de crisis net nog verergeren. Het beleid tot liberalisering van bepaalde sectoren dat de Europese Unie nu al meerdere decennia voert, is een van de voornaamste oorzaken van de enorme veranderingen waaraan de werkers het hoofd moeten bieden, zoals bij het (lucht-, spoor-, weg-)vervoer of in de postsector. In rechtstreeks verband met de sociale mobilisering, vormt het Europese rechtskader een essentieel gegeven dat de syndicale actoren niet mogen veronachtzamen. Het zij omdat dit het recht op collectieve actie beperkt (in het bijzonder met arresten van

het hof van Justitie van de Europese Unie) of wil beperken (zoals de Commissie wenste te doen via haar voorstel tot reglement “Monti II”). Het zij omdat de syndicale spelers ze kunnen aangrijpen om het fundamentele recht op staken te doen respecteren (bijvoorbeeld door zich te baseren op het Europese Sociaal Handvest van de Raad van Europa). Tot slot maken Euromobilisaties en de actie op 14 november 2012 – interprofessionele stakingsacties die gelijktijdig in verschillende Europese landen waren georganiseerd onder de naam 14N – dat men bij de studie van de sociale mobilisaties, ook al spelen ze zich louter in Belgisch kader af, niet om het Europese niveau heen kan.”

Iannis Gracos, *Grèves et conflictualité sociale* en 2012, vol. 2, CH du CRISP, nr. 2174-2175, p. 77 e.v.

1.5 Het Feest van de Arbeid

Jaarlijks organiseert ABVV-Brussel op 1 Mei een volksfeest op het Rouppeplein, waar een gratis optreden, stands en allerhande animatie zijn. Vooraf is er een meeting en een optocht met vlaggen en fanfare door de straten van Brussel.

Dit strijdfeest weet tot 10.000 mensen samen te brengen. Sedert een aantal jaren wordt het georganiseerd samen met de *Federatie van Socialistische Mutualiteiten Van Brabant* en met de welwillende steun van de Stad Brussel.

Bij de 20^e editie in 2013 werden twee nieuwigheden ingevoerd:

- Na preselectie door het publiek (via de *Working Class Live* wedstrijd) wordt elk jaar een groep jonge Brusselse muzikanten gepromoot;
- Concrete milieuzorg: uitsluitend gebruik van herbruikbare bekers en veel vuilnisbakken voor afvalsortering.

1.6 Het ledental

	BBTK	ACOD	Algemene-Centrale	HORVAL	MWB	BTB	Textiel-Kleding-Diamant	Totaal
gemiddelde 2009	79 042	49 484	21 928	14 021	11 731	2597	1408	180 211
gemiddelde 2013	78 848	52 780	26 497	15 392	12 540	2941	Zie A.C	188 998

1.7 De sociale verkiezingen 2012

orgaan	sector	jaar	abvv	acv	aclvb	nck	l. ind.
OR	econ.	2008	38,27	44,99	12,96	2,96	0,81
		2012	38,58	43,09	14,79	3,11	0,43
	niet-econ.	2008	40,79	47,96	11,20	0,02	0,03
		2012	38,67	50,01	11,04	0,00	0,29
CPBW	econ.	2008	38,17	47,08	14,75		
		2012	38,22	46,05	15,72		
	niet-econ.	2008	41,34	48,24	10,42		
		2012	40,21	48,73	11,06		

Algemene resultaten in stemmen (percentages), Brussels Hoofdstedelijk Gewest (bron: Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid)

In de *Ondernemingsraad* in de economische sector boekt het ABVV vooruitgang, net als in 2008. Het ACV verliest er en de ACLVB gaat vooruit. In de niet-economische sector is de situatie omgekeerd.

In het *Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk in de economische sector* gaat het ABVV licht vooruit. Het ACV noteert er verlies en de ACLVB gaat vooruit. In de niet-economische sector geldt het omgekeerde, behalve voor de ACLVB die ook daar vooruitgaat.

De Intergewestelijke droeg voornamelijk bij tot de **campagne voor de sociale verkiezingen 2012** met het vormen van de kandidaten, het organiseren van een mobiliseringsmeeting die gekaderd was in de 1 Meifestiviteiten

en het voeren van een grootscheepse campagne onder de naam **'Vakbond in de Stad'** van september 2011 tot mei 2012. In deze campagne werden 5 interprofessionele thema's belicht en werd de actie van het ABVV in Brussel in de schijnwerper gezet met mediagenieke straatacties begeleid door een actietoneelgroep. Ook werden affiches en didactische fiches aan de vakcentrales bezorgd voor verspreiding in de bedrijven en de openbare diensten. De campagne verliep rond 5 kernmomenten:

- 28 september 2011: actietoneel op het Dapperheidsplein in Anderlecht rond het thema *"Dringend nood aan klassen (en leerkrachten) in Brussel! Het ABVV op de bres voor degelijk onderwijs"*

voor alle kinderen”, met (indrukwekkend!) de levering van een werfcontainer, die ter plaatse werd omgetoverd tot... klaslokaal;

- 10 oktober 2011: tweede actietoneel voor de zetel van Adecco rond het thema “*Discriminatie: basta! ABVV vecht voor gelijkheid en diversiteit op het werk!*” waarbij de aanwervingsselectie van ‘rasechte Belgen’ werd uitgebeeld, een verwijzing naar de vroegere onwettige praktijken van dit uitzendkantoor;
- 14 december 2011: persconferentie “*Arbeid is geen koopwaar. Stop met de grote uitverkoop van overheidsopdrachten*”;
- 14 maart 2012: betoging in Elsene rond het thema: “*KMO: geen sociale dialoog? => geen overheidssteun!*” , met een derde actietoneel voor de zetel

van BECI, de Brusselse werkgeversfederatie;

- 12 mei 2012: deelname van ABVV-Brussel aan de *Gay Pride* rond het thema “*Geen homofobie op de werkvloer*”.

De drie straattoneelacties werden als videoclip verspreid op de sociale netwerken.

Nog te noteren valt dat bij de sociale verkiezingen 2012 de bestrijding van discriminatie op het werk centraal werd gesteld. De kandidaten kregen pamfletten en individuele visitekaartjes met de slogan “Het ABVV put zijn kracht uit werknemers die waarden als gelijkheid en solidariteit hoog in het vaandel dragen; onze sterkte is de diversiteit van alle militanten.”

Een organisatie ten dienste van de Brusselse werkers

2.1 De Studiedienst

De Studiedienst is de 'politieke' dienst van ABVV-Brussel. Hij heeft als opdracht alles wat op sociaal, economisch en beleidsvlak in het Gewest gebeurt, te volgen en grondig te bestuderen en de vakbondsvertegenwoordigers bij te staan in de uitoefening van hun mandaat in de Brusselse instellingen. De dienst bereidt de politieke en technische vergaderingen van het ABVV voor: congressen, bureauvergaderingen, comités, vakbondsraden, forums, thema-commissies en andere werkgroepen.

De Studiedienst verzorgt ook, in samenwerking met de Vakbondsschool, didactische documenten en politieke dossiers ten behoeve van de militanten:

Politieke dossiers

- *"Onzeker werk: syndicaal weerwerk vereist!"*; ABVV-Brussel, mei 2012;
- *"Brussel in transitie? Voor een syndicale aanpak van duurzame ontwikkeling"*; BRISE, 2013;
- *"Gewestverkiezingen van 25 mei 2014. Memorandum van het ABVV aan de Formateur van de Brusselse regering"*; dossier van ABVV-Brussel, 1 mei 2014 (downloadbare elektronische uitgave).

Didactische cahiers

- *"Gelijkheid, solidariteit, diversiteit. ABVV-Brussel vecht voor gelijkheid en tegen discriminatie op het werk"*; Cahier van de militant, nr.7, december 2010;
- *"Hoe vooroordelen opsporen en discriminatie op de werkvloer bestrijden?"*; brochure uitgegeven door het gemeenschappelijk vakbondsfront, februari 2011;
- *"Weg met homofobie! Strijden tegen discriminatie op grond van seksuele oriëntatie en genderidentiteit"*; Cahier van de militant, nr. 8, september 2012;
- *"Ik ben tegen seksisme want... Een ontgiftingskuur tegen hardnekkige vooroordelen"*; Brochure van ABVV-Brussel en het Waalse ABVV, in samenwerking met het CEPAG, mei 2014.

Actualiteitsfiches (te downloaden)

2011

- *"Dringend nood aan klassen (en leerkrachten) in*

Brussel! Het ABVV op de bres voor degelijk onderwijs voor alle kinderen";

- *"Discriminatie: basta! ABVV vecht voor gelijkheid en diversiteit op het werk!"*;
- *"Arbeid is geen koopwaar. Stop met de grote uitverkoop van overheidsopdrachten"*

2012

- *"KMO: geen sociale dialoog? → geen overheidssteun!"*;
- *"Weg met homofobie! Strijden tegen discriminatie op grond van seksuele oriëntatie en genderidentiteit"*;
- *"Ontwerp van 'demografisch' Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP)"*;
- *"De Brusselse werkgelegenheid tegen de achtergrond van de sterke bevolkingsaan groei in het gewest 2010-2020"*;
- *"Een andere visie op werk"*;
- *"Hachelijke banen onder gemeentelijk beheer"*;
- *"Wonen in Brussel"*.

2013

- *"Verdediging van de welvaartsstaat met openbare dienstverlening"*;
- *"De 6e staatshervorming – De inzet voor Brussel"*;
- *"Actieve Welvaartsstaat... Nog een tandje bij"*;
- *"Economische en sociale crisis: federale inzet en gewestelijke uitdagingen"*;
- *"Jongerengarantie: gebakken lucht of een kans?"*.

2014 (1e helft)

- *"Het Belgisch sociaal model en het Europees bestuur"*;
- *"Vakbondsactie voor het recht op de stad"*.

Alle publicaties van ABVV-Brussel kunnen gedownload worden van www.abvvbrussel.be.

Over het werk van de Studiedienst verschijnen regelmatig artikels in De Nieuwe Werker en in ABVV Echo, de informatiebrief van de studiediensten van het ABVV (te downloaden van www.abvv.be).

2.2 De Vakbondsschool

De Brusselse Vakbondsschool bundelt alle Franstalige en Nederlandstalige activiteiten voor (permanente) vorming die de Centrale Culturelle Bruxelloise¹ en de Nederlandstalige vormingsdienst van ABVV-Brussel organiseren.

De vakbondsschool organiseert gratis toegankelijke culturele en politieke activiteiten, vakbondsvorming en, voor Franstalige werklozen een dienst voor socioprofessionele inschakeling. Doel is de Brusselse werkers de middelen voor inzicht en kennis te bieden die nodig zijn voor collectieve actie, voor individuele en collectieve emancipatie en voor een beter begrip van de omringende wereld.

De Vakbondsschool verzorgt (in nauwe samenwerking met de Studiedienst die helpt bij het ontwikkelen van de thema's):

Animatie-activiteiten:

- sensibiliseringscampagnes en publicaties over verschillende problemen (uitsluiting, werkloosheid, industriële werkgelegenheid, openbare diensten, discriminatie bij aanwerving,...);
- publicatie van dossiers, educatieve cahiers, actualiteitsfiches (zie hoger);
- Begeleiding van militantengroepen: *Vrouwencommissie*, *Brusselse ABVV-Jongeren*, Groep *Reageer*, Groep *Résiste!*, enz. (zie hoger);
- Culturele en politieke samenkomsten: Feest van de Arbeid, Vakbondsraden, tentoonstellingen, optredens, debatten, filmavonden,...

Activiteiten voor vakbondsvorming:

- Sensibilisering van **werklozen** voor de werkwereld: korte modules van een halve dag (FR);
- Sensibilisering van vakbondsafgevaardigden voor de **strijd tegen extreemrechts**, door de Groep *Reageer*, voorbereiding op de studiereizen naar Breendonk en Auschwitz (tweetalig);

1. De CCB is de Brusselse afdeling van het Centre d'Education Populaire André Genot (CEPAG), een beweging voor permanente vorming die erkend is door de Communauté française Wallonie-Bruxelles. De CCB is ook door de Franse Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest erkend als instelling voor socioprofessionele inschakeling en is een partner van ACTIRIS en Bruxelles-Formation.

- **basisvorming** voor de vakbondsafgevaardigden: cyclus van 4 jaar, met telkens 4 tot 6 dagen per jaar (FR / NL);
- vorming voor ervaren vakbondsafgevaardigden rond **actuele sociale vraagstukken**: studiebijeenkomsten met 4 tot 6 dagen per jaar (FR / NL) over de volgende thema's:
  - transformatie en crisis van het kapitalisme (2010);
  - evolutie en transformatie van België (2011);
  - crisis in Europa: bezuinigingsbeleid en sociaal verzet (2012-2013);
  - hold-up op de werkers (2013-2014).
- Vorming voor ervaren afgevaardigden waarop **syndicale kwesties worden uitgediept**: (gerichte studiedagen):
  - Het gesocialiseerd loon als uitweg uit het kapitalisme (2012) (FR) ;
  - Gender(s), genderdiversiteit en vooroordelen (2013 & 2014) (FR) ;
  - De evolutie van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen in het Belgische sociaal recht en de strijd voor loongelijkheid tussen mannen en vrouwen (2014).
- Vorming tot **syndicale deskundigheid** (in 3 tot 6 studiedagen):
  - milieu (tweetalig);
  - sociale ontwikkeling van de stad (FR);
  - strijd tegen extreemrechts (tweetalig);
  - vorming van syndicale animatoren (FR).

Activiteiten voor socioprofessionele inschakeling:

- begeleiden van werkers die de balans willen opmaken van hun sociale en professionele situatie, die hulp wensen bij hun zoektocht naar werk of die een opleiding willen volgen;
- gratis opleidingen om de kennis bij te spijkeren;
- in het kader van het plan voor begeleiding van werklozen: doorverwijzen van werkers die op zoek zijn naar een specifieke opleiding, naar de partners van het ABVV.

Toneel als vormingsmiddel

De cursus Frans die voor werklozen wordt georganiseerd slaat ook een brug tussen wat elk van de cursisten heeft meegemaakt, hun kennis, hun ervaringen, en de wereld waarin ze leven. Door culturele uitstapjes en ontmoetingen met mensen uit de cultuurwereld, wordt gewerkt aan hun zelfvertrouwen, leren ze hun verwachtingen en hun verlangens beter te uiten, ontdekken ze hun eigen expressiemogelijkheden, hun kritische zin, gaan ze begrijpen en analyseren. De cursus beoogt hen stap voor stap zelfstandigheid te laten verwerven via het mondeling en schriftelijk oefenen van de Franse taal, maar ook via verrijkende confrontaties bij collectieve ervaringen, originele en vernieuwende cultuurbeleving.

Er worden heel wat uitstappen georganiseerd, voornamelijk naar het theater, waardoor de cursisten open gaan staan voor een tekst, een stem, een thema en zich de vrijheid eigen maken om hun mening te uiten, de vrijheid om te bestaan als toeschouwer/schepper van een bijzondere interactieve dynamiek. De ontmoetingen met acteurs/regisseurs vóór of na de voorstelling, de vele uitwisselingsmomenten en creatieve workshops zijn telkens leermomenten. Er is zelfevaluatie, ieders mogelijkheden en talenten worden geprikkeld en daadlijk gewaardeerd. Er is persoonlijke en collectieve inzet, zeker bij een gemeenschappelijk creatief project (toneelvoorstelling als afsluiter van de vorming, publicatie van een collectief geschreven tekst).

De Brusselse Volksuniversiteit

De Vakbondsschool werkt mee aan het project van de *Volksuniversiteit* waar ze haar activiteiten ontplooit voor de afgevaardigden en een ruimer publiek van ABVV-sympathisanten.

Met de steun van het ABVV organiseert de Volksuniversiteit cycli van grote conferenties die gratis en 's avonds plaatsvinden en waarop actuele thema's aan bod komen (FR):

- Arbeid in al zijn staten (2010-2011) ;
- In de greep van het management (2011-2012) ;
- *Homo debitor*, kroniek van de mens met schuldenlast (2012-2013) ;
- Terug naar Karl Marx? (2013-2014).

2.3 De cel Diversiteit

Het ABVV is altijd opgekomen tegen racisme op de werkvloer en tegen alle vormen van discriminatie bij tewerkstelling, of die nu verband houdt met afkomst, gender, leeftijd, overtuiging of met een handicap. Het beveelt daarentegen de grootste diversiteit aan. Onafgebroken voert het in de bedrijven en in de openbare diensten campagne om zijn afgevaardigden te wapenen tegen onwettige praktijken en actie te voeren voor eenheid en gelijkheid van alle werkers zonder onderscheid.

Hiervoor werden in de Studiedienst syndicale diversiteitsconsulenten aangeworven.

De Cel *Diversiteit* heeft als opdracht de militanten regelmatig te informeren over de verschillende thema's die verband houden met diversiteit, en hen in de vormingen die de Vakbondsschool organiseert de middelen aan te reiken zodat ze de mechanismen van discriminatie beter begrijpen, die kunnen opsporen en er concreet tegen kunnen optreden met het oog op gelijke behandeling van allen op de werkvloer.

De vakbondsafgevaardigden en hun sectorbestendigen kunnen een beroep op deze cel doen om gerichte acties op te zetten in een bedrijf of per bedrijfstak en, eventueel, met de werkgevers over diversiteitsplannen te onderhandelen. ***De diversiteitsconsulenten van ABVV-Brussel hebben in de loop der jaren vertrouwen weten op te bouwen***, zowel bij de afgevaardigden en de vakcentrales als buiten onze organisatie (bij verenigingen, diverse organisaties) en ze worden dan ook systematisch gevraagd om op te treden op het terrein, om deel te nemen aan studiedagen of werkgroepen.

Zo wordt er belangrijke en fundamentele reflectie gevoerd in nauwe samenhang met de syndicale realiteit op het terrein, niet alleen met het oog op het bevorderen van diversiteit in de Brusselse bedrijven en overheidsdiensten, maar ook in ruimere context, om aan de organen van ABVV-Brussel *richtsnoeren* voor te stellen met betrekking tot:

- bepaalde **maatschappelijke thema's** die verband houden met diversiteit (of waarbij discriminatie mogelijk is): onthaal van de nieuwkomers, regulari-

satie van de werknemers zonder papieren, zaken in verband met de buitenlandse werknemers, bedrijfs-herstructureringen, onzekerheid/werkloosheid, godsdienstige overtuigingen en werk, racisme, etnostratificatie van de arbeidsmarkt,...;

- de situatie van **bepaalde werknemers in het bijzonder** (jongeren, homoseksuelen/ transgenders, vrouwen, ervaren werknemers, werknemers met een handicap,...).

Jaar na jaar zijn ook de **intersyndicale projecten uitgebreid**, wat ongetwijfeld te danken is aan de opgebouwde deskundigheid en praktijkervaring en aan een steeds wijder vertakt netwerk van militanten en 'deskundige bondgenoten'.

Tijdens de voorbije vier jaar heeft de cel Diversiteit haar activiteiten in het bijzonder toegespitst op:

- (telkens wanneer mogelijk) systematische begeleiding van de afgevaardigden, in het bedrijf, bij het uitwerken van een diversiteitsplan;
- vorming tot diversiteit en non-discriminatie voor de kandidaat-afgevaardigden bij de sociale verkiezingen, en daarna voor de nieuw verkozen afgevaardigden;
- de problematiek van discriminatie van homoseksuele en transgender werknemers op de werkvloer (vormingen, debatavonden, uitgave van een *Cahier van de militant*);
- de problematiek van gender en seksuele arbeidsverdeling (jaarlijkse vorming);
- veruiterlijkingen van overtuigingen en hun plaats in het arbeidscollectief (actie-onderzoek);
- racisme op de werkvloer (intersyndicale actie, rondetafel, deelname aan het Europees CRAW¹-project);
- vormingssessies en sensibilisering voor diversiteit en non-discriminatie die binnen bepaalde vakcentrales en -sectoren waren opgezet en ontwikkeld (ACOD-PARA, beschutte werkplaatsen, BBTK- privéziekenhuizen), om een *sectorale dynamiek* te ontwikkelen.

1. *Challenging Racism at Work.*

2.4 BRISE

Vastberaden en met volle overtuiging blijft het ABVV meewerken in het Brussels Intersyndicaal SENSibiliseringsnetwerk voor het milieu (Brise). Dit netwerk wil bijdragen tot duurzame ontwikkeling binnen de bedrijven en de Brusselse milieu-uitdagingen aangaan.

De algemene doelstelling van het Netwerk is de milieudimensie op te nemen in de vakbondspraktijk en te streven naar de ontwikkeling van banen in sectoren waar de gezondheid van de werknemers wordt gerespecteerd en die ook milieuvriendelijk zijn.

Het intersyndicaal netwerk werkt rond drie kernpunten:

- de afgevaardigden sensibiliseren en vormen met betrekking tot milieukwesties op de werkplek;
- syndicale deskundigheid ontwikkelen zodat de werknemers kunnen ingrijpen bij complexe vraagstukken en met de werkgevers kunnen onderhandelen over maatregelen en actieplannen inzake energie, afvalbeheer, mobiliteit,...
- op sectoraal en intersectoraal vlak maatregelen voor overheidssteun, voor werkgelegenheid en voor beroepsopleiding uitwerken, voorstellen en bevorderen bij de bevoegde overheid.

Brise pakt dit op verschillende manieren aan:

- het organiseert debatten op intersyndicale forums over duurzame ontwikkeling, over de economische transitie in Brussel,...
- het organiseert vormingsmodules over duurzaam energie- en waterbeheer, over afvalbeheer, over duurzame voeding, enz.;
- het ontwikkelt syndicale deskundigheid door specifieke studiedagen te organiseren rond de Alliantie Werk-Milieu in Brussel;
- het voert sensibiliseringscampagnes;
- het stelt didactische brochures samen over milieu-problematiek: *“Brussel in transitie? Voor een syndicale aanpak van duurzame ontwikkeling”*.

2.5 De Cel Syndicale Begeleiding van werklozen

Sinds 2004 bevat de werkloosheidsregelgeving een procedure voor activering van het zoekgedrag en controle van de ‘actieve beschikbaarheid’ van de werklozen op de arbeidsmarkt.

Na een bepaalde periode van werkloosheid worden de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen opgeroepen door de RVA voor een evaluatie van hun zoektocht naar werk in de loop van het jaar vóór dit gesprek. Worden deze inspanningen onvoldoende geacht, dan moeten de werklozen na afloop van het gesprek een ‘contract’ ondertekenen waarvan ze verzocht worden de voorwaarden uit te voeren, willen ze hun uitkeringen niet verminderd (of afgeschaft) zien.

In 2013 werd de *werkloosheidsregelgeving* nog verstrakt: de procedure voor beschikbaarheidscontrole is nu *uitgebreid* tot de jongeren die nog wachten op uitkeringen op grond van studies (inschakelingstijd) en hun recht op inschakelingsuitkeringen is gebonden aan de voorwaarde dat hun inspanningen om werk te vinden positief worden geëvalueerd door de RVA.

Gezien deze omstandigheden heeft ABVV-Brussel een dienst opgericht met begeleiders die de opdracht hebben de werkloze leden te informeren over de procedure, hen toelichting te geven over hun rechten en plichten, hen te helpen bij het voorbereiden van hun verdediging op de gesprekken bij de RVA en er hun belangen te verdedigen.

NB: Sinds 1 juli 2014 is de beschikbaarheidscontrole ge-regionaliseerd. Binnenkort wordt dus een gewestelijke dienst opgericht die wordt belast met de controle die tot nu toe door de RVA werd verricht. Het ABVV zal er nauwlettend op toezien dat de cel Begeleiding de werklozen hoe dan ook concreet kan blijven bijstaan bij deze controles...

2.6 Habiter Bruxelles

De woonproblematiek is een complex gegeven en het is dus nodig dat ook andere problemen aangepakt worden, zoals de toegang tot energie, schuldenlast, allerhande administratieve stappen die verband houden met het verblijfsrecht of met de gezondheid. Daarom kadert het ABVV zijn werking voor inschakeling via huisvesting in een ruimer pakket van sociale dienstverlening.

De door het ABVV opgerichte vzw *Habiter Bruxelles* biedt de Brusselse werkers een dienst die gespecialiseerd is in problemen op gebied van huisvesting, energie (gas-elektriciteit), schuldenlast en 'administratieve verrichtingen' in het algemeen. De dienst geeft gratis raad, biedt juridisch-administratieve bijstand en maatschappelijke begeleiding. Jaarlijks doen meer dan duizend werkers in moeilijkheden een beroep op de dienst. Ze worden doorverwezen door hun vakcentrale, door onze plaatselijke werkloosheidsdiensten of door sociale diensten. 30% onder hen heeft werk.

Ook zijn er veel gezondheidsproblemen op het werk, wat tot sociale uitsluiting en algemeen onbehagen leidt. Daarom heeft *Habiter Bruxelles* een dienstverlening opgestart voor een eerstelijnsaanpak van dit soort problemen.

En de hervorming van de werkloosheidsregelgeving ten slotte, zal (door de snellere daling of de stopzetting van de vergoedingen, door de sancties,...) heel wat werklozen problemen geven om de huur en de facturen te betalen of om gewoon rond te komen. In 2014 begon *Habiter Bruxelles* dus een nieuwe dienst, die mensen helpt bij het aanvragen van de OCMW-steun waarop ze recht hebben.

2.7 De Jongeren/Studentendienst

De *Brusselse ABVV-Jongeren* organiseren sociale zitdagen voor studenten (FR & NL). Doel is, enerzijds, hen te informeren en, anderzijds, concrete hulp te bieden met betrekking tot studentenjobs, alternerend leren, studiebeurzen, opleidingsstages, of ook nog de stappen die ze na afloop van hun studies moeten ondernemen. De Brusselse ABVV-Jongeren zijn ook aanwezig op jobbeurzen, infobeurzen voor studenten, festivals,... waar ze een ruimer publiek informeren.

2.8 De Cel Acties en Vakbondsvrijheid

De cel Acties van ABVV-Brussel is belast met de voorbereiding en het goede verloop van de vakbondsacties die de Intergewestelijke op touw zet en springt ook bij als de Vakcentrales acties organiseren: protestacties, betogingen, uitdelen van pamfletten, feesten, persmededelingen en -campagnes...

De cel omvat medewerkers van verschillende diensten van ABVV-Brussel die snel ingezet kunnen worden. Ze heeft ook een mobiele geluidsinstallatie ter beschikking van de vakcentrales. Door onze inzet op de nieuwe sociale media (website, Facebook, Twitter), is het ook mogelijk informatie snel en naar een ruim publiek te verspreiden.

Noteer ook dat het ABVV, om het hoofd te bieden aan de talrijke aanvallen op het stakingsrecht via beschikkingen in kortgeding, zijn actie op juridisch vlak heeft aangevuld met het organiseren van solidariteit onder de werknemers. Daarom werden "Syndicale meldpunten" opgericht bij het federale ABVV en de verschillende gewesten. Doel is zo snel mogelijk, beter gecoördineerd en op grotere schaal, te reageren tegen de schending van het stakingsrecht of de wet van 1991¹.

1. Bij onregelmatig ontslag van een vakbondsafgevaardigde, een lid van de OR, van het CPBW, of van een kandidaat bij de sociale verkiezingen (meer hierover: www.abvv.be)

Een politieke tegenmacht

Dag na dag vervult het ABVV zijn fundamentele rol van politieke tegenmacht. Het heeft zich weten op te werpen als een speler op het politieke gewesttoneel waarmee rekening moet worden gehouden.

Het is erin geslaagd gewicht in de schaal te werpen bij belangrijke politieke dossiers, zowel in de loop van de voorbije legislatuur (2009-2014), als sinds de laatste gewestverkiezingen (25 mei 2014).

We denken hierbij aan:

1. versterking van het sociaal overleg;
2. de 6^e staatshervorming;
3. de vorming van de nieuwe gewestregering.

Naast deze belangrijke dossiers, mengde ABVV-Brussel zich, telkens wanneer het belang van de werknemers op het spel stond, in ontelbare concrete dossiers via de diverse door de overheid ingestelde **advies- of beheersorganen**: de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het Brussels Economisch en Sociaal Overlegcomité (*BESOC*), de Brusselse Raad voor Gelijkheid van mannen en vrouwen, het Overlegplatform voor de Sociale Economie, de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie, ACTIRIS, Bruxelles Formation (*IBFFP*), de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (*Citydev*, vroeger *GOMB*), het Brussels Agentschap voor de Onderneming (*Impulse*, vroeger *BAO*), de Conseil de l'Éducation et de la Formation, de Commission consultative francophone pour la formation, l'emploi et l'enseignement, het Brussels Nederlandstalig Comité voor Tewerkstelling en Opleiding (*BNCTO*), la Commission consultative et d'agrément du Consortium de validation des compétences, de Raad voor Non-discriminatie en Diversiteit (het vroegere Territoriaal Pact voor de Werkgelegenheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest), het stuurorgaan voor het beroepsonderwijs voor zone Brussel van de Franse Gemeenschap, enz.

Hier weze ook nog onderstreept dat de Brusselse Inter-gewestelijke een van de drie Intergewestelijken van het ABVV is. Ze is dus niet alleen aanwezig op louter *gewestelijk* terrein, maar heeft samen met de vakcentrales ook haar zeg bij het bepalen van de syndicale koers die het *Federaal* ABVV vaart. Ook hier gaat het om belangrijke dossiers zoals, om de twee jaar, de onderhandelingen om een Interprofessioneel Akkoord (trachten) te sluiten.

“De dynamiek van de IPA's berustte, van bij de start in 1960 tot midden jaren 1970, op de algemene filosofie van het Ontwerp van Overeenkomst tot Sociale solidariteit van 1944 dat de basis gelegd had voor dit algemeen sociaal systeem: de ontwikkeling van sociale vooruitgang als motor en als resultaat van de economische ontwikkeling. Over meer werknemersrechten (rechtstreeks loon, socialezekerheidsrechten, arbeidstijdvermindering zonder loonverlies) werd toen vrij en volledig autonoom onderhandeld door de sociale gesprekspartners binnen een context waar het aandeel dat de kapitaalinkomens was toegekend stabiel en laag was (rond 25 % van het nationaal inkomen).

De economische schokken in de jaren 1970, de evolutie van het economisch beleid in tal van westerse landen waar een neoliberale kentering plaatsvond waartegen de Belgische vakbonden zich meestal verzetten, en ook de evolutie van het discours van de Belgische werkgeversorganisaties, maakten het sluiten van IPA's onmogelijk tussen 1977 en 1985 (met uitzondering van het akkoord dat in 1981 onder dwang van de regering werd gesloten).

Vanaf 1986 werd er weer om de twee jaar een IPA gesloten – met echter af en toe mislukkingen – maar op een andere basis. De onderhandelingen gingen zich geleidelijk aan afspelen binnen een met loonnorm afgebakend kader. Bovendien kreeg het sluiten van een IPA, naast het voldoen aan bepaalde vakbondseisen, meer en meer tot doel het concurrentievermogen te versterken, wat een eis was van de werkgeversorganisaties. Tot slot heeft de regering

zich in tal van onderhandelingen gemengd door begrotingsmiddelen ter beschikking te stellen van de sociale gesprekspartners, bijvoorbeeld in de vorm van verlaging van de sociale bijdragen, voornamelijk voor de werkgevers. Deze onderhandelingen verliepen onder de dreiging van regeringsingrijpen als er geen akkoord werd bereikt. De vakbonden zagen de aanzienlijke toegevingen aan de werkgeversorganisaties (meer flexibiliteit, stopzetten van de interprofessionele arbeidstijdvermindering, uitbreiding van de overuren, enz.) als tegenprestaties voor het optrekken van de minimumlonen van de kwetsbaarste werknemers en als waarborg dat er met de aangenomen loonnorm toch een zekere loonstijging mogelijk zou zijn in de meest rendabele sectoren en via sectorale onderhandelingen.

Bij de interprofessionele onderhandelingen die in België werden gevoerd sinds 2008 was er, buiten de weddeschaalverhogingen en de indexering die in de sectorale collectieve arbeidsovereenkomsten waren gepland, zeer geringe of zelfs geen loonevolutie. In het IPA 2009-2010, dat de

onderhandelaars zelf uitzonderlijk noemden, werd de stijging van de lonen beperkt tot 125 euro netto in het eerste en tot 250 euro netto in het tweede jaar. De door de onderhandelaars overeengekomen loonnorm was 0% in 2011 en 0,3% in 2012 – nagenoeg een loonstop, die doorwoog bij de weigering van twee vakbonden om dit IPA-ontwerp goed te keuren. De federale regering legde deze norm op bij koninklijk besluit en maakte hem zo dwingend. Uiteindelijk was wat de regering wilde voor 2013 en 2014: een loonstop – altijd buiten indexering en weddeschaalverhogingen. Bovendien bepleitte de EU in het kader van ‘nieuw bestuur’ minder syndicale invloed bij de loonvorming en maakt ze van de lonen de belangrijkste variabele voor macro-economische herschikking om de bezoldiging van kapitaalsinkomens op een hoog niveau te houden.”

Jannis Gracos, *Grèves et conflictualité sociale en 2013*, CH du CRISP, nr. 2208-2209, pp. 98-e.v.

3.1 Versterking van het sociaal overleg

Met de staatshervormingen werden gaandeweg belangrijke en wezenlijke onderdelen van ons sociaal model overgeheveld naar de Gewesten en Gemeenschappen: werkgelegenheid, economische steun aanbedrijven, energie, vervoer, huisvesting en ruimtelijke ordening gingen naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest; beroepsopleiding naar de Franse Gemeenschapscommissie van het Brussels Gewest en naar de Vlaamse Gemeenschap; onderwijs en kinderopvang naar de Franse en naar de Vlaamse Gemeenschap... Sinds 1 juli 2014 is de lijst van overgeheveldde bevoegdheden nog langer geworden, met de regionalisering van de kinderbijslag, de activeringsmaatregelen voor tewerkstelling (RSZ-verminderingen, werkloosheidscontrole,...) en belangrijke socialezekerheidsmaatregelen op het gebied van hulp aan personen en gezondheidszorg (rusthuizen, mobiliteitsbijstand voor personen met een handicap, ziekenhuisinfrastructuur, enz.).

Het ABVV is niet van mening veranderd: *“Als er in Brussel geen sterke economische en sociale dialoog is die zorgt voor paritaire omkadering op Brussels gewestelijk en gemeenschapsvlak, dreigen al deze reeds doorgevoerde en nog te verwachten bevoegdheidsoverdrachten op termijn uit te lopen op de eenvoudige liberalisering van deze voorzieningen.”* (Statutair Congres 2010).

Daarom heeft het ABVV onafgebroken doorgewerkt voor het herijken en versterken van de sociaal-economische dialoog rond de Economische en Sociale Raad en het Brussels Economisch en Sociaal Overlegcomité waarin de leden van de gewestregering en de sociale gesprekspartners samenkomen.

Belangrijke vooruitgang, waartoe het ABVV aanzienlijk heeft bijgedragen, kon hierin worden geboekt dankzij de onderhandelingen en het sluiten van een *Pact voor Duurzame Stedelijke Groei (PDSG)*. Dit akkoord, dat de regering al snel de nieuwe naam *New Deal* gaf, sluit aan bij de twee voorgaande Brusselse interprofessionele sociale akkoorden¹. Vergeet niet dat het idee oorspronkelijk van het ABVV kwam, in 2007, helemaal aan het begin van de institutionele crisis die het land 4 jaar lang door elkaar

1. Het Sociaal Pact voor de Werkgelegenheid van de Brusselaars (2002) en het Contract voor Economie en Werkgelegenheid (2005).

schudde, op het moment dat de toekomst van de instellingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bijzonder onzeker was²...

In de eerste plaats valt te noteren dat patroons en vakbonden ‘aan slag kwamen’ voor het opstellen van de teksten van het akkoord dat op 29 april 2011 werd gesloten tussen de gewestregering en de sociale gesprekspartners. In de herfst van 2010 werden de besprekingen met de regering immers opgeschort om de sociale partners de kans te bieden onderling tot overeenstemming te komen over de uitdagingen van stadsgroei en duurzame ontwikkeling, over de hefbomen die in Brussel moesten worden ingezet – en de problemen die moesten worden opgelost, op vlak van economie, werkgelegenheid en opleiding. De sociale gesprekspartners zijn er dus in geslaagd eerst hun meningsverschillen te onderzoeken en te bekijken waar hun belangen samenvallen. Dankzij hun betrokkenheid bij het paritair beheer van instellingen zoals Citydev, Actiris of Bruxelles-Formation, konden ze pragmatische oplossingen uitdokteren en hoefde de regering geen privéconsultants in te schakelen.

Voor het ABVV zijn de **belangrijkste sociale verworvenheden**:

1. de uitvoering van **allianties werk-milieu**, waarmee een transitie naar de duurzame economie kon worden ingezet in belangrijke sectoren als de bouw, de afvalbehandeling, waterbeheer of voeding (maar waarvan de echte impact op de werkgelegenheid nog moet worden geëvalueerd);
2. de **eindelijk effectieve samenwerking van de drie openbare instellingen** die bevoegd zijn voor tewerkstelling en opleiding in Brussel (Actiris, Bruxelles Formation en de VDAB-Brussel), wat (onder meer) tot uiting komt in het feit dat ze alle eenzelfde centraal gelegen gebouw gaan betrekken;
3. de betere financiering van de **beroepsopleiding** door het Gewest;

2. Zie ook *Le syndicat dans la ville* in *Politique, Revue de débats*, HS8, december 2007, pp. 14-17 : “Pour un nouveau pacte de croissance urbaine”.

4. het **inschakelen van de beroepssectoren** bij de inspanningen voor opleiding, via de referentiecentra en het plan om naast het Erasmusziekenhuis een grote competentiekern te bouwen voor tewerkstelling-opleiding in beroepen van de technologienijverheid en waar de centra voor industriële opleiding van de metaalverwerkende nijverheid, van Bruxelles-Formation en van de VDAB worden samengebracht;
5. **de regulering van de overheidsopdrachten** inzake de gevolgen voor de arbeidsvoorwaarden bij de onderaannemingsbedrijven, door middel van de oprichting van een Observatorium van referentieprijzen bij de Economische en Sociale Raad; iets wat bereikt is na... onverdroten strijd van ABVV-Brussel.

Er resten echter nog drie strategische werkterreinen waaraan het ABVV groot belang hecht:

- **het stroomlijnen en coherent maken van de plaatselijke tewerkstellingsinitiatieven:** Jobhuizen, Werkwinkels, 'Mission Locales', Plaatselijke Werkgelegenheidsagentschappen, OCMW's, plaatselijke initiatieven voor ontwikkeling van werkgelegenheid,... Bij die voorzieningen ontbreekt het aan syndicale omkadering, met als te verwachten gevolg dat er een precariaat ontstaat. Omdat het Gewest niets deed, heeft het ABVV (voorlopig) beslist om geen vertegenwoordigers meer aan te duiden, noch in de Plaatselijke Werkgelegenheidsagentschappen, noch in de 'Mission locales'. Al vanaf 2009 had het ABVV geëist dat er in elke gemeente *één* enkel plaatselijk interprofessioneel overlegorgaan zou worden opgericht dat alle andere plaatselijke organen vervangt waarin de sociale gesprekspartners zetelen...;
- **de problematiek van stages en eerste werkervaring** van jongeren in een bedrijf: de Brusselse werkgevers komen hun verbintenissen niet na en bij het merendeel van de formules die het Gewest aanmoedigt (instapstages, individuele beroepsopleiding,...) is er gebrek aan syndicale omkadering;
- en tot slot moet het **economische en sociale luik van het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling** nog worden afgewerkt, waaronder ook de modaliteiten van sturing door de regering en de sociale gesprekspartners: het huidige ontwerp voldoet op dit punt nog niet, want het hoofdstuk over het *bestuur* dreigt de sociale gesprekspartners te verhinderen de bijzondere rol die ze toch hebben volop te spelen...

Ook valt te betreuren dat dit op interprofessioneel gewestelijk niveau gesloten akkoord nog niet in "**branche-akkoorden**" kon worden vertaald: er is in Brussel bitter gebrek aan dergelijke akkoorden, die in Vlaanderen en Wallonië al 15 jaar lang de actie van de beroepssectoren voor tewerkstelling en opleiding versterken!

Een positief punt voor de toekomst is dat de uittredende regeringsmeerderheid, dankzij de lange besprekingen voor het Pact, uiteindelijk overtuigd raakte van **de noodzaak om het bereik van het Brussels sociaal overleg uit te breiden tot de culturele en de persoonsgebonden aangelegenheden**. We zullen erop moeten toezien - en indien nodig onze overredingskracht gebruiken - dat de nieuwe regering wel degelijk de gedane beloften nakomt:

1. de Economische en Sociale Raad via wettelijke weg adviesbevoegdheid geven over communautaire materies die economische en sociale gevolgen hebben (zoals dat ook in Vlaanderen en Wallonië het geval is);
2. bij het begin van de legislatuur een economisch en sociaal overlegcomité bijeenroepen dat **uitgebreid** is met de voor onderwijs, gezondheid en hulp aan personen bevoegde ministers van de gemeenschapsregeringen.

3.2 De 6e staats hervorming

De 6e staats hervorming was het tweede grote werkterrein waarop ABVV-Brussel politiek zijn stem heeft laten horen.

Het Statutair Congres van mei 2010, dat bijeenkwam net voor de vervroegde federale verkiezingen, had benadrukt hoe schadelijk de gevolgen waren van de val van de federale regering omwille van een communautair dossier, *“net nu economische en sociale beslissingen nodig zijn om de werkgelegenheid te redden, weer voor groei te zorgen en onze economie in de richting van een eco-solidaire ontwikkeling te sturen die zowel rechtvaardig als duurzaam is.”*

Het Congres had erop gewezen dat Brussel absoluut beter gefinancierd diende te worden en had vastberaden geëist dat de eenheid zou worden behouden voor *“een enkele, niet geprivatiseerde sociale zekerheid, de collectieve onderhandelingen en het arbeidsrecht”*. Tot slot had het zich verzet tegen elk voornemen om het onderwijs te regionaliseren¹.

Sindsdien heeft het ABVV heel wat werk verricht. Het had zich immers de taak opgelegd de institutionele besprekingen aandachtig te volgen, de vermoedelijke gevolgen ervan te bestuderen en vooral zijn hele gewicht in de schaal te werpen om het ergste te voorkomen, namelijk de ontmanteling van het Belgisch sociaal model dat op de principes van paritair beheer is gebaseerd.

Dit belangrijke dossier verliep in 3 fasen:

1^e bedrijf

Gedurende de lange federale onderhandelingen die aansleepten van juni 2010 tot oktober 2011, legde het ABVV zich er in de eerste plaats op toe de militanten en de publieke opinie te waarschuwen voor de hervormingen die werden overwogen en de bijzondere gevaren ervan voor Brussel die in de pers maar al te vaak werden omzeild: zo onder meer de mobiliteit van de werkers (het dagelijks pendelen van het ene naar het andere gewest, maar ook het wijzigen van verblijfplaats), of ook nog het zwakke fiscale vermogen van de Brusselse belasting-

plichtigen. Het ABVV heeft meerdere sensibiliserings- en mobiliseringsacties gevoerd: Vakbondsraad van 13 oktober 2010, grote meeting (in gemeenschappelijk front) van 2 februari 2011, affichecampagne in de bedrijven, sensibiliseringsacties in de Brusselse stations.

2^e bedrijf

Na meer dan 500 dagen onderhandelen, is er op 11 oktober eindelijk een akkoord. Dan begint het ABVV met de kritische analyse van de inhoud van wat men de ‘6^e staats hervorming’ zal gaan noemen. De Studiediensten van het Federaal ABVV en de drie Intergewestelijken bundelen hun krachten en leggen hun onderzoeksgegevens samen. De 8 politieke partijen die door het akkoord zijn gebonden, leggen zich toe op het opstellen van hervormingswetten. De gewest- en gemeenschapsregeringen bestuderen voor elke materie die zal worden overgeheveld de implicaties op technisch vlak en de gevolgen voor de begroting. Ondanks de goede intentieverklaringen, laat het overleg met de sociale partners op zich wachten.

Dan blijkt voornamelijk:

- dat de voornemens om het onderwijs te regionaliseren *weggezet* zijn en dat de culturele en onderwijsopdracht van de Franse en de Vlaamse Gemeenschap in Brussel *bevestigd* zijn;
- dat ook het bestaan als gewest *bevestigd* is;
- dat de Brusselse instellingen structureel *geherfinancierd* worden, onder meer via een indirecte bijdrage in de Brusselse inkomsten van de Vlaamse en de Waalse werkers die in Brussel werken en er van de infrastructuur gebruik maken;
- dat de kern van de Sociale Zekerheid en de interpersoonlijke solidariteit (ziekte- en invaliditeitsverzekering, pensioenen, werkloosheidsverzekering) niet *gedefederaliseerd* worden: de overgeheveld materies betreffen ofwel het activeringsbeleid, of universele uitkeringen (kindergeld), ofwel specifieke gezondheidszorg en maatschappelijke bijstand (hulp aan bejaarde personen, aan personen met een handicap, ziekenhuisinfrastructuur, preventiemaatregelen, organisatie van de eerstelijns geneeskunde,...);

1. de actualiteitsresoluties kunnen gedownload worden op www.abvvbrussel.be

- dat het plan om een intergewestelijke samenwerkingsstructuur op te zetten voor een harmonieuze bloei van de Brusselse grootstad buiten de gewestgrenzen vaste vorm *zou kunnen* krijgen met de oprichting van een Metropolitane Gemeenschap waarbij zowel de drie Gewesten, als de Brusselse gemeenten en ook de rand betrokken worden.

Vanaf 30 augustus 2011 had ABVV-Brussel aan de toenmalige Brusselse Minister-President gevraagd te *waarborgen* dat de overgedragen bevoegdheden onder paritair beheer van de sociale partners zouden blijven. Die had daarop duidelijk positief geantwoord. Aansluitend, op 15 september 2011, had de Economische en Sociale Raad een initiatiefadvies genomen waarin dezelfde eis werd gesteld. Ook hierop kwam een positief antwoord van de Brusselse Minister-President en van de ministers van Werk en Beroepsopleiding. In juni 2013 bevestigden de Gewestregering, het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en het College van de Franse Gemeenschapscommissie, ditmaal heel formeel, hun bereidheid om in constant overleg met de sociale partners te werken en om *“dezelfde, paritaire, principes en vormen te blijven behouden als nu gelden bij het federaal beheer van die materies”*¹.

In november 2012, na grondige studie van de overdrachten met betrekking tot de sociale zekerheid (werk, sociale zaken en gezondheid en gezin), legde ABVV-Brussel **neven strategische richtsnoeren** vast:

1. waarborgen van **solidair beheer van de overgedragen materies** die verband houden met de sociale zekerheid, door de oprichting - door de gewesten en gemeenschappen die daartoe vrijwillig besluiten van een enkele (paritair beheerde) instelling;
2. opzetten van een procedure tot **“normaliseren” van de GECO-banen** (gesubsidieerde contractuelen in de social profit en de openbare sector);
3. vereenvoudigen en standaardiseren van de **tewerkstellingsondersteunende programma’s** (Doorstroming, ACTIVA, SINE, Artikels 60 & 61) en het beheer ervan toe te vertrouwen aan Actiris;
4. afschaffen van de **individuele maatregelen van RSZ-**

1. Beslissing van de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 6 juni 2013.

vermindering voor doelgroepen (rechten geopend per werknemer) ten voordele van collectieve maatregelen voor RSZ-vermindering, die aan bedrijven toegekend worden voor quota van werknemers die tot doelgroepen behoren en mits er een bedrijfsplan wordt opgesteld dat doelstellingen van duurzame overgang omvat en dat onder syndicale controle staat van de werkersvertegenwoordigers;

5. toepassen van **werkplaats als enige criterium** bij alle tewerkstellingsondersteunende programma’s, om de uitoefening van deze bevoegdheid door de gewesten territoriaal af te bakenen;
6. zich verzetten tegen elke uitbreiding van de aard van de activiteiten die met **dienstencheques** gefinancierd kunnen worden, en modulaire tariefbepaling invoeren waarbij rekening wordt gehouden met het statuut van het bedrijf, de arbeidsvoorwaarden en de draagkracht van de begunstigde gezinnen;
7. de geëiste extra opleidingsinspanningen in geval van **collectief ontslag** verbinden aan de voorwaarde om echte door het Gewest gesubsidieerde reconversiecellen op te richten, zoals in Wallonië voorzien is, om de middelen die de werkgevers aan de *sociale plannen* toewijzen, niet te bezwaren;
8. overheveling van alle **Brusselse zorgverstrekingen** naar de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, ook de residuaire bevoegdheden die al tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen behoren, zoals bijvoorbeeld de erkenning van de rusthuizen;
9. het stelsel van **gezinsbijslagen** verankerd houden in de Sociale Zekerheid, met vrijwaring van het beginsel dat het recht wordt geopend door de werknemer en oprichting van een enkele, door de GGC en de beide Gemeenschappen paritair beheerde instelling, die instaat voor het globale en integrale beheer van de gezinsbijslagen.

Deze werkpistes werden dan aan de regering bezorgd en ook voorgelegd aan de Economische en Sociale Raad, die ze dadelijk liet bespreken in een daartoe gevormde werkgroep.

Na deze eerste richtingaangevende nota bleef het ABVV de Raad verder voorzien van voorstellen in verband met drie prioritaire punten: het globaal beheer van de overge-

dragen socialezekerheidsmateries, de herinschakelingsprogramma's voor OCMW-steungerechtigden en het stelsel van de dienstencheques. Uiteindelijk schaarden de sociale partners zich na bespreking achter een flink deel van de ABVV-standpunten en werden eind 2013-begin 2014 drie eerste initiatiefadviezen bezorgd aan de regering. De groep 'sherpa's' zet ook vandaag nog zijn werk voort, voornamelijk met betrekking tot de tewerkstellingsprogramma's, de RSZ-bijdrageverminderingen en het kindergeld...

3^e bedrijf

Op 6 januari 2014 stemt het federale Parlement de wettten voor de institutionele hervorming. De 6^e staatshervorming is dan een feit en begint in werking te treden vanaf 1 juli.

Dan ontdekt het ABVV met betrekking tot zijn richtsnoeren dat:

- aan punt 5 *niet* is tegemoetgekomen: dat de maatregelen voor activering van de werkloosheidsvergoeding en het leefloon niet geregionaliseerd zijn op basis van de werkplaats, maar wel van de... woonplaats van de werknemer;
- van punt 8 is de doelstelling daarentegen verwezenlijkt: alle middelen voor de overgedragen bevoegdheden op vlak van gezondheid en bijstand aan personen, worden toegekend aan de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) en er worden overgangsmaatregelen genomen om de betrokken Brusselse unicommunautaire instellingen ertoe aan te zetten naar deze bicommunautaire instelling over te stappen;

- richtsnoer 9 is aangetast: de kinderbijslag is niet meer aan de sociale zekerheid gekoppeld en is omgevormd tot bijstand *aan personen* (en niet langer aan de werknemers), ook al blijft het nog mogelijk een koppeling te behouden met het beroepsstatuut van de ouders van het kind.

Uiteindelijk moet over alles nog onderhandeld worden; in de eerste plaats over de modaliteiten van de opvang en het beheer van al deze nieuwe bevoegdheden door het Gewest en over de financiële houdbaarheid ervan op korte en lange termijn zodat de continuïteit kan gewaarborgd worden. De bal ligt in het kamp van de nieuwe gewestregering...

De eerste doelstelling is nu dat er een globaal Brussels beheerscomité wordt opgericht, een tripartiet orgaan naar het voorbeeld van het beheerscomité van de Sociale Zekerheid (vertegenwoordigers van de bevoegde ministers, van de werkgevers, van de werknemers), zoals de Brusselse sociale gesprekspartners unaniem hebben voorgesteld. Zo moet de bijzondere aard van de overgeheveldde socialezekerheidsmateries (of daarmee gelijkgestelde aangelegenheden) gevrijwaard worden en de toepassing ervan geoptimaliseerd worden. Dit comité moet onderhandelen over akkoorden voor de programmering van deze aangelegenheden op het gewestelijk grondgebied en over de consolidering ervan in de begroting. Daarna moet men het paritair beheer van materies m.b.t. werk aan Actiris toevertrouwen en een nieuwe instelling van openbaar nut oprichten die belast wordt met het opvangen en beheren van de kinderbijslag en de sociale en gezondheidsaangelegenheden in Brussel.

3.3 Vorming van de gewestregering

Telkens vóór gewestverkiezingen stelt het ABVV een memorandum op dat aan de formateur van de Brusselse regering wordt bezorgd. Deze belangrijke oefening tot het uitzetten van een beleidskoers stelt de vakbond niet alleen in de gelegenheid de economische en sociale toestand van het Gewest nog eens op te meten en de vinger te leggen op de nieuwe syndicale uitdagingen, maar biedt ook de kans om actieprioriteiten voor de komende vijf jaar te bepalen. Het memorandum 2014 snijdt ook de uitdagingen van de 6^e staatshervorming aan en ontwikkelt de koers die het ABVV voor ogen heeft in verband met de overgehevelde socialezekerheidsmateries, maar ook voor andere aangelegenheden (fiscaliteit, huurcontracten,...).

Deze verschillende werkterreinen zullen besproken worden met de nieuwe gewestelijke meerderheid en met de Brusselse werkgeversorganisaties. Ze kunnen eventueel, zoals het ABVV voorstelt, opgenomen worden in een **nieuw tripartiet sociaal akkoord**, dat de gewestregering en de sociale gesprekspartners na onderhandelingen sluiten. Het spreekt in dit verband vanzelf dat de vorming van een zo progressief mogelijke regeringsmeerderheid de meeste waarborg op slagen biedt.

Noteer ook: om een zetje te geven aan een **progressief project voor Brussel**, heeft het ABVV samen met ACV-Brussel een gezamenlijke verklaring opgesteld:

“Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt beschouwd als een welvarend Gewest: er is een grote economische verscheidenheid, internationale instellingen zijn er welkom en de banen die er gecreëerd worden maken het aantrekkelijk voor het Vlaamse en het Waalse Gewest. Maar het Gewest worstelt met een pak ernstige sociale problemen, het heeft af te rekenen met een wooncrisis, en de gezondheidszorg schreeuwt om oplossingen. Meer dan 110.000 personen zijn werkloos, dat komt neer op bijna 21% van de actieve bevolking (in 2009: 19%). Slechts 46% van de banen in Brussel wordt ingenomen door Brusselaars.

Ook het onderwijs moet het hoofd bieden aan tal van problemen, die vaak verband houden met discriminatie van migranten, het gebrek aan plaatsen in de kleuter- en basisscholen en de concurrentieslag tussen scholen. Meer dan een kwart van de jongeren verlaat de school voortijdig en zonder diploma.

Deze vaststellingen zijn nog alarmerender in het licht van de demografische vooruitzichten; en op de vooravond van de verkiezingen baren ze alle actoren zorgen. Ze beroeren in het bijzonder alle progressieve kandidaten die willen werken aan een Gewest waar het welzijn van de bevolking primeert boven geldgewin en individuele belangen.

Wat we moeten doen is weer grootse progressieve projecten ontplooiën, de verwoestingen die het kapitalisme aanricht bestrijden en een in de 6e staatshervorming passend beleid voeren zodat het Gewest de uitdagingen die zich stellen, kan aangaan.

Het Gewest heeft heel wat troeven in handen: hier is jeugd, diversiteit, meertaligheid, het is een internationale stad op mensenmaat. Stuk voor stuk zaken die tot nog toe werden beschouwd als obstakels die de economische ontwikkeling afremmen, maar nu net de kern moeten vormen van een plan voor sociale stadsontwikkeling met nieuwe solidaire verbintenissen, verankerd in het streven naar gelijkheid en emancipatie van de inwoners.

In zijn oproep belicht het Gemeenschappelijk Vakbondsfront de 12 uitdagingen van zijn progressief project voor Brussel. De Mouvement Ouvrier Chrétien de Bruxelles en vzw Centrale Culturelle Bruxelloise hebben over deze oproep gedebatteerd, ze scharen zich erachter en steunen hem.

We richten deze oproep aan al diegenen die om de stem van de Brusselaars vragen voor de vorming van de toekomstige gewest- en gemeenschapsregering. We roepen hen op om samen met het ABVV en het ACV deze uitdagingen aan te gaan en te zorgen voor kwaliteitsvolle banen, woningen, scholen, gezondheidszorg en collectieve voorzieningen voor allen...

1. Het onderwijssysteem hervormen

- met voorrang investeren in kinderopvang, kleuter- en basis-onderwijs;
- een gemeenschappelijke stam (1^e en 2^e graad) invoeren, gepaard met een herschikking van het algemeen vormend, technisch en beroepsonderwijs;
- de bedrijven verplichten om stageplaatsen te verschaffen aan de jongeren die technisch en beroepsonderwijs volgen.

2. De industriële werkgelegenheid beschermen en arbeidersbanen ontwikkelen

- een industrieplan waaraan een opleidingsplan is gekoppeld (in het kader van het toekomstige ‘bassin de vie’ waarbij de

sectorale sociale partners worden betrokken en er ook dialoog is met de andere gewesten);

- investeringsplan voor renovatie en energieprestatieverbetering van de Brusselse gebouwen (sociale woningen, scholen, overheidsgebouwen,...).

3. Het ontwikkelen van endogene banen in de hand werken

- bevorderen van lokale initiatieven via de tewerkstellingsprogramma's waarvan eerst de balans wordt opgemaakt, en door de sociale economie te ondersteunen en nieuwe projecten (sociale ondernemingen, coöperatieven) op te zetten.

4. De toenemende werkonzekerheid bestrijden

- overheidssteun aan bedrijven en toewijzing van openbare aanbestedingen aan voorwaarden koppelen;

- de gewestelijke inspectiediensten versterken die belast worden met het toezicht op de tewerkstellingsprogramma's;

- paritaire evaluatie van de overheidssteun aan bedrijven.

5. De jacht op werklozen stopzetten

- een echte 'jongerengarantie' invoeren (= geen uitsluiting als niet eerst een eerste werkervaring, een opleiding of een stage is aangeboden die uitzicht biedt op een kwaliteitsvolle duurzame baan), en die ook uitbreiden naar de langdurig werkloze jongeren;

- deze "jongerengarantie" structureel en duurzaam maken door alle spelers bij zowel invoering, evaluatie als eventuele bijsturing ervan te betrekken.

6. De bestrijding van discriminatie op de arbeidsmarkt voortzetten

- een gewestelijke/sectorgebonden sociaal-economische monitoring opzetten;

- transparantie eisen bij het publiceren van het aanbod aan studentenjobs, stages en betrekkingen;

- systematisering van praktijktesten.

7. De arbeidsmigranten opvangen

- een enkele sectorgebonden werkvergunning (niet voor een bepaalde werkgever maar voor een activiteitssector);

- in het buitenland behaalde diploma's en verworven bekwaamheden erkennen;

- de situatie van een werknemer zonder papieren regulariseren door een werkvergunning toe te kennen als, na een vakbondsactie of na het optreden van de sociale inspectie, de werkgever bereid is om die persoon met een behoorlijke arbeidsovereenkomst aan te werven.

8. Het recht op de stad verdedigen

- de huurprijzen inperken;

- er moeten degelijke en goed geïsoleerde woningen beschikbaar zijn;

- ruimtelijke ordening waarbij het principe van gemengde functies gehuldigd wordt.

9. De Brusselaars weer mobiliteit bieden

- verder onderzoek naar de slaagkansen van een kilometerheffing waarmee het openbaarvervoersaanbod wordt gefinancierd;

- gratis openbaar vervoer nastreven (jongeren, werknemers zonder werk, kwetsbare werknemers).

10. Ons sociaal model verdedigen

- Globaal beheer van de socialezekerheidsmateries die naar het Gewest worden overgeheveld om te waarborgen dat de noden inzake tewerkstelling, gezondheidszorg en sociale bijstand gelenigd worden.

11. De gewestbelastingen hervormen

- De werknemers minder belasten (verlaging van de opcentiemen op de personenbelasting en afschaffing van de gewestbelasting) & de eigenaars van meerdere woningen meer belasten (hogere opcentiemen op de onroerende voorheffing);

- Een duidelijk systeem invoeren voor het onderscheppen van de grondmeerwaardefoncières.

12. De statutaire tewerkstelling in de openbare diensten weer uitbreiden

- Herfinanciering van de statutaire werkgelegenheid en opnieuw integreren (backsourcing) van diensten die men heeft uitbesteed (catering, schoonmaak, bewaking,...).

Transversaal voorstel: met de sociale gesprekspartners onderhandelen over een nieuw PDSG (2.0), met als doel:

- de werkerreinen van het PDSG voort te zetten en bij te sturen;
- er de stedelijke cultuuruitdagingen (cultuur en onderwijs) in op te nemen;
- er de stedelijke uitdagingen inzake persoonsgebonden aangelegenheden (welzijn – gezondheidszorg) in op te nemen;
- er de stedelijke uitdaging op vlak van huisvesting in op te nemen;
- de metropolitane gemeenschap te verwezenlijken;
- manvrouwgelijkheid, vooral ook voor migranten en vrouwen van buitenlandse origine."

De werkerreinen 2010-2014

Op 19 mei 2010 nam het Statutair Congres van ABVV-Brussel een **Resolutie over de vakbondsperspectieven** aan van 5 punten:

1. *In het verweer tegen de toenemende arbeidsonzekerheid in Brussel*
2. *Op de bres voor de vakbondsvrijheid*
3. *Werken aan de overgang naar egalitaire, rechtvaardige en duurzame ontwikkeling*
4. *De welvaartsstaat met openbare dienstverlening herstellen*
5. *De leemten in het migratiebeleid dichten.*

Deze resolutie was de leidraad bij de actie van de Intergewestelijke in de loop van de vier jaar die erop volgden.

4.1 In het verweer tegen de toenemende arbeidsonzekerheid in Brussel

De strijd tegen precariteit vormde in de voorbije vier jaar een van de belangrijke lijnen waarlangs het ABVV in Brussel zijn werking uitzette. Deze zorg omvat uiteraard de werkloosheid, maar blijft er niet toe beperkt. Naast de al te talrijke Brusselaars zonder werk zijn er immers heel wat mensen die wel een baan hebben, maar steeds slechtere arbeidsvoorwaarden: verplicht deeltijdwerk, arbeidsovereenkomsten van bepaalde duur, uitzendwerk, flexibele werkroosters, te lage lonen,...

Het ABVV bekijkt deze kwestie op transversale wijze, met bijzondere aandacht voor de vrouwen, die er zware tol in betalen (lagere lonen, maximale flexibiliteit, systematisch deeltijdwerk, versnipperde werkuren,...). Over deze thematiek werd voortdurend denkwerk verricht, zowel over de omvang van het probleem als over de mogelijke actiestrategie. Verschillende Vakbondsraden, studiedagen en Vakbondsforums waren eraan gewijd:

- In vakbondsraad werd nagedacht over de sociale conflicten sinds de stakingen van 60-61 en over vakbondsactie op het eind van het eerste decennium van de 21^e eeuw (vakbondsraad april 2010);
- Studiedagen en forum die uitsluitend hieraan waren gewijd (februari en maart 2011);
- Forum van de Groep *Reageer* over atypische banen en de 'medicalisering' van de werkloosheid (mei 2011);
- Debat over de vakbond in de stad en de lijnen die uitgezet moeten worden voor de toekomst van Brussel (Vakbondsraad van april 2012);
- Syndicale analyse van de veranderingen die aan de gang zijn in de ondernemingen (Vakbondsraad van oktober 2012).

Over veel van de bestudeerde gegevens werd ook een *Dossier van het ABVV* uitgegeven in mei 2012 .

Deze interprofessionele bijeenkomsten en studiemomenten hebben samenwerking op het terrein tussen vakbondsafvaardigingen van eenzelfde ondernemingsnetwerk of op eenzelfde bedrijventerrein in de hand gewerkt en zo konden gemeenschappelijke analyses worden gemaakt. Zo is er vandaag meer en beter overleg tussen de afvaardigingen van de onderaannemende en van de opdrachtgevende

bedrijven en proberen ze samen op zijn minst verenigbare, en indien mogelijk... gezamenlijke strategieën te volgen. Het doel blijft om *op interprofessioneel niveau analyse-instrumenten te vergaren en informatie te toetsen, zodat de betrokken centrales doeltreffender kunnen reageren*".

Zoals ons Congres in 2010 vaststelde, maakt bestrijden van de onzekerheid traditioneel deel uit van de collectieve onderhandelingen, "*maar de overheid zou een doorslaggevende aanzet kunnen geven*". Het ABVV heeft zich, in het kader van het PDSG, dus ingezet om met de gewestregering tot maatregelen te komen die zo nauw mogelijk aansluiten bij de lijnen die in de Resolutie over vakbondsperspectieven was uitgezet.

In verband met **de verwoestende gevolgen van het activeringsbeleid** en van de 'Actieve Welvaartsstaat' heeft het ABVV campagne gevoerd tegen de jacht op werklozen (zie hoger). Ook al hebben bepaalde politieke formaties maatregelen die ze in de voorbije legislatuur mee hadden goedgekeurd, openlijk in vraag gesteld, en ook al werden de gevolgen van de federale maatregelen tegen de werklozen enigszins verzacht door de uittredende regering, toch moeten we dringend de intrekking van deze maatregelen bekomen.

Het project **Jongerengarantie**¹, waar de uittredende gewestregering zich op het einde van de legislatuur achter schaarde, biedt echte perspectieven om de verkeerde uitgangspunten van de Actieve Welvaartsstaat achter ons te laten. *Het zou voor een ware ommekeer kunnen zorgen in het patroon van het huidige activeringsbeleid*. In het Beheerscomité van Actiris hebben de ABVV-vertegenwoordigers op drie aandachtspunten gewezen: in de eerste plaats moet deze nieuwe aanpak echt uitgaan van de collectieve verantwoordelijkheid (overheid en ondernemingen) bij werkloosheidsituaties; ten tweede moet met het invoeren van deze garantie werkelijk ver-

1. Doel van deze door Europa voorgestelde en financieel gesteunde voorziening is, waarborgen dat alle jonge Brusselaars die na maanden nog in beroepsinschakelingstijd zijn, hetzij werk vinden, hetzij een bijkomende opleiding volgen, hetzij deelnemen aan acties voor beroepsactivering (stage, immersie, loopbaantest, vrijwilligerswerk enz.) met als einddoel het verkrijgen van een kwaliteitsvolle baan. (uittreksel uit het Beheerscontract van Actiris).

meden worden dat de jonge werklozen zelf individueel verantwoordelijk worden gesteld; en ten derde moet het woord “garantie” (dat niet onbeduidend is) werkelijk betekenen dat dit een recht is. Het lot van dit politieke streven zal hoe dan ook bezegeld worden in de loop van de volgende gewestlegislatuur.

Om deze voorziening te laten slagen, rekent het Gewest heel erg op de **lokale tewerkstellingsvoorzieningen**: OCMW, Plaatselijke Werkgelegenheidsagentschappen, Mission Locales, Werkwinkels en Jobhuizen, maar ook op de ontwikkeling van de sociale inschakelingseconomie, op de heropleving van de handelskernen of ook nog op de hulp van de zeer kleine ondernemingen (met alle gevaren voor precariaat die dit inhoudt). Het ABVV van zijn kant heeft gewezen op een belangrijke voorwaarde voor welslagen: de oprichting van een enkel orgaan voor lokaal interprofessioneel overleg. Een dergelijk orgaan moet alle lokale initiatieven voor werk kunnen omkaderen, de tewerkstellingsvoorwaarden van de werkzoekenden controleren en eventuele arbeidsconflicten voorkomen. Deze eis, die we al sinds 2009 stellen, vond zeker “gehoor” bij de uittredende gewestregering (die ze trouwens als prioriteit in het PDSG heeft opgenomen), maar die er voorts helaas... niets voor heeft gedaan! In januari 2013 heeft ABVV-Brussel dus beslist om voorlopig geen vertegenwoordigers in de Plaatselijke Werkgelegenheidsagentschappen en in de Mission Locales aan te wijzen. Dit conflict is nog niet van de baan. De volgende regering zal dit moeten regelen...

Een ander essentieel gegeven in de strijd tegen werkloosheid en onzekerheid: het instellen van een **echt recht op opleiding en onderwijs**. Op dit werkterrein is flink wat vooruitgang geboekt, door de betere financiering van de beroepsopleiding en de beheersovereenkomst van Bruxelles-Formation, dat in zijn reguleringsopdrachten is gesterkt en nu als openbare instelling beroepsbekwaamheidsbewijzen kan afleveren. Het gaat hier om een uitgebreid werkterrein dat *meer dan ooit* voortgezet dient te worden.

Wat het **herstellen van de rechtsstaat** betreft, moeten we vaststellen dat de (verhoopte) investering van de overheid in de gewestelijke inspectiediensten... *eerder matig* blijft, ondanks onvermoeibaar aandringen door het ABVV! Bovendien wilden de gewestregering en de Brusselse werkgevers niet horen van onze eis om overheidssteun aan bedrijven te koppelen aan de *voorwaarde* van een sterkere sociale dialoog in de kleine en middelgrote ondernemingen. Maar zoals reeds vermeld bij de verworvenheden van het PDSG, wist het ABVV toch een **belangrijke stap vooruit** te bekomen. Het is er immers in geslaagd de gewestoverheid te doen beseffen dat het nodig was de **overheidsopdrachten beter te omkaderen**. Nog al te vaak geven de openbare aanbesteders de voorkeur aan de laagstbiedende (de goedkoopste) inschrijvers, wat een nefaste weerslag heeft op de arbeidsvoorwaarden. Op 24 maart 2014 stemde het Gewestparlement (unaniem!) een ordonnantie tot oprichting van een *Observatorium van de referentieprijzen voor overheidsopdrachten* (binnen de Economische en Sociale Raad). Deze ordonnantie, waarvoor ABVV-Brussel hard gevochten heeft, kan zeker niet *alle* problemen regelen die zich bij het uitvoeren van overheidsopdrachten voordoen: het blijft daarom van het allergrootste belang dat de inspectiediensten worden versterkt. Toch is dit wel degelijk een instrument voor sociale vooruitgang. Het is voor verbetering vatbaar, zeer zeker, maar het bestaat alvast...

Tot slot zal de strijd tegen arbeidsonzekerheid weinig zoden aan de dijk zetten, als niet ook de verborgen zijde van die precariteit wordt aangepakt: namelijk dat de Brusselse werkers het enorm moeilijk hebben om degelijke leef- en woon-omstandigheden te vinden vlakbij hun werk. De woonkosten slokken al te vaak meer dan de helft van het arbeidsinkomen op, want de lonen zijn laag en de huurprijzen... buitensporig hoog. Daarom is ABVV-Brussel vastberaden in beweging gekomen voor het **recht op de stad!**

4.2 Op de bres voor vakbondsvrijheid

Het ABVV heeft doorgewerkt aan de basisvorming van de afgevaardigden, om hen ideologisch en juridisch te wapenen. Het Cahier van de Militant hier-over dat in 2009¹ verscheen, blijft een didactisch naslagwerk.

De Brusselse interprofessionele cel voor verdediging van de vakbondsrechten kan door de Centrales ingeschakeld worden wanneer de vakbondsrechten ernstig aangetast worden. Ze blijft alert de rechtspraak volgen, ook op gebied van lock-out.

Op politiek vlak blijft het ABVV druk uitoefenen op de gewestoverheid om elk voornemen om een “minimale dienstverlening” in te voeren, te verwerpen.

In de voorbije vier jaar heeft de verdediging van de vakbondsvrijheid wel wat vruchten afgeworpen, maar we mogen vooral de aandacht niet laten verslappen, vooral als er in de toekomstige federale regering een rechtse meerderheid wordt gevormd.

Op gewestelijk niveau moet het ABVV blijven eisen dat *alle* overheidssteun aan bedrijven alleen wordt verstrekt *op voorwaarde* van echte sociale dialoog in de onderneming, vooral in de KMO's die door het Gewest en de lokale overheden worden gesteund.

1. “Het stakingsrecht verdedigen, vechten voor onze rechten. Praktische gids voor de verdediging van onze syndicale rechten”, Cahier nr. 6, 1 Mei 2009 (verkrijgbaar op verzoek).

“In 2011 is de kwestie vakbondsvrijheid voornamelijk toegespitst op het stakingsrecht en op de bescherming van de vakbondsafgevaardigden. Herhaaldelijk, maar minder stelselmatig dan de voorbije jaren het geval was, neemt de patronale reactie op stakersposten de vorm aan van een eenzijdig kortgeding om van de rechtbank van eerste aanleg het opleggen van dwangsommen te bekomen en zo de stakersposten te doen verwijderen die de toegang tot het bedrijf blokkeren. Het deed de polemiek weer oplaaien tussen stakingsrecht en recht om te werken waarvoor het “gentlemen’s agreement” van 2002 geen oplossing had weten te bieden: de juridisering van de arbeidsconflicten blijkt taai. De standpunten die in 2011 worden ingenomen, tonen aan dat ook al zijn de partijen het, althans in woorden, eens over de rechtmatigheid van het stakingsrecht, de meningen toch sterk uiteenlopen zodra het gaat over de begrenzing van dit recht. Aan werkgeverszijde pleit men voor het individuele recht om te werken, wat inhoudt dat de stakersposten niet mogen blokkeren, maar hoogstens filteren: bij een staking zouden ze werkwilligen de toegang tot het bedrijf niet mogen verhinderen. Aan vakbondszijde vindt men dat, op zijn minst als er een stakingsaanzegging is ingediend, het stakingsrecht als collectief recht de overhand heeft op individuele rechten en dat er in dit geval geen inmenging van het gerecht mag zijn noch dwangsommen mogen worden opgelegd. Bedrijfsleiders hebben overigens, vooral bij stakingen en interprofessionele betogingen met staking, blijkbaar in grote mate telewerk aangemoedigd om het ob-

stakel van de stakersposten te omzeilen (...). Nog een andere omstreden kwestie heeft opnieuw de kop opgestoken, voornamelijk ter gelegenheid van stakingen bij het openbaar vervoer. Het gaat hier om de minimale dienstverlening, die de rechtse politieke partijen (Open VLD, N-VA en MR) en, in mindere mate, de centrumpartijen (CD&V en CDH) eens te meer ingevoerd wilden zien. De opeenvolgende ministers (I. Vervotte, CD&V, daarna P. Magnette, PS) hebben zich hiertegen verzet, voornamelijk omdat dit feitelijk onuitvoerbaar is bij het openbaar vervoer. De vakbonden weigeren dan weer besprekingen te voeren over een maatregel die de vrijheid van vakbondsactie wil inperken.”

Iannis Gracos, *Grèves et conflictualité sociale* en 2011, CH van het CRISP, nr. 2135-2136, p. 107 e.v.

4.3 Werken aan de transitie naar egalitaire, rechtvaardige en duurzame ontwikkeling

Het Congres van 2010 had de drie uitdagingen van de stadsgroei aangewezen waarvoor het Gewest zich gesteld ziet: rechtvaardige en duurzame economische bloei; aanzienlijke verbetering van de arbeidsvoorwaarden en de sociale rechten; en meer overheidsinvesteringen in dienstverlening en collectieve voorzieningen. Het is op deze basis dat het ABVV heeft onderhandeld over het Pact voor Duurzame Stedelijke Groei (zie hoger). Aangezien noch de patroons, noch de gewestminister van Economie (al) de doelstellingen van het ABVV deelden, was het doel toch op zijn minst een aantal hefbomen tot actie te bekomen.

Voor dit grote werkterrein konden we steunen op grondig denkwerk over **“ons model van groei en verdeling van de rijkdom”**, zowel tijdens de discussies in de Vakbondsraden, als bij de studie en de analyse van de dossiers die in de Economische en Sociale Raad of in de beheersorganen van bepaalde openbare instellingen voor ontwikkeling (Citydev, Haven van Brussel,...) werden voorgelegd.

De actieve deelname van het ABVV aan het **Brussels Intersyndicaal SEnsibiliseringsnetwerk voor milieu (BRISE)** ligt in de lijn van de wil om het Gewest op de weg naar een duurzame transitie te krijgen. Verschillende workshops waaraan vertegenwoordigers van de drie vakbonden en van de gewestoverheid deelnamen, leverden toekomstgerichte ideeën op over stedelijke groei, allianties werk-milieu, goederentransport, duurzame voeding, kringlooeconomie,... In het dossier “Brussel in transitie” zijn de verschillende elementen gebundeld die volgens de vakbonden in aanmerking moeten worden genomen en bevat ook deze strategische reflecties.

In verband met de ondersteuning en de relance van de economische activiteit, leidde het overleg tussen regering en sociale gesprekspartners in het kader van het PDSG tot het oplijsten van vijf prioritaire sectoren:

- milieu;
- internationale ontwikkeling, waaronder het toerisme;
- handel en horeca;
- social profit, openbaar ambt en buurtdiensten;
- innoverende sectoren en de industrie.

Syndicale inbreng was er voornamelijk bij het sluiten (en uitvoeren) van de Allianties Werk-Milieu en bij het oprichten (en ontwikkelen) van de Beroepsreferentiecentra.

Er werden vier **Allianties Werk-Milieu** gesloten: in de sectoren duurzame bouw, afvalbehandeling, waterbehandeling en duurzame voeding. Het idee Alliantie Werk-Milieu vertrekt vanuit de vaststelling dat de milieuzorg *banen kan creëren en economische groei kan opleveren* voor de ondernemingen die zich snel weten aan te passen. De Alliantie Werk-Milieu stelt daarom een nieuwe dynamiek van openbare actie voor: ze is erop gericht de openbare actoren, de privéspelers en het middenveld samen te brengen voor overleg rond acties. Het project is vernieuwend omdat het niet om louter raadpleging en de klassieke participatie gaat, maar wel degelijk om *betrokkenheid* van de verschillende partijen om een echte, collectieve en individuele verbintenis aan te gaan en een gezamenlijk doel te verwezenlijken: het ontwikkelen van economische sectoren die verband houden met milieuzorg en die kwaliteitsvolle banen leveren. De betrokken vakcentrales werden onmiddellijk betrokken bij dit initiatief, dat nu geëvalueerd wordt.

De vakcentrales spelen ook een actieve rol bij de oprichting en ontwikkeling van de **Beroepsreferentiecentra**. De Beroepsreferentiecentra (BRC) verenigen in eenzelfde structuur enerzijds, de openbare tewerkstellingsoperatoren (Actiris) en opleidingsverstrekkers (Bruxelles Formation en VDAB-Brussel), waarbij de bevoegdheid van deze ION's worden gerespecteerd, en anderzijds, de vertegenwoordigers van de betreffende beroepssector (de patronale organisaties en de vakbonden, het Sectorfonds, enz.). Dit openbaar/privépartnerschap vergemakkelijkt uiteraard het bepalen van gemeenschappelijke doelstellingen en het komt tot uiting in de samenstelling van het beheersorgaan van de BRC's en ook in de financiering ervan, waarbij een 50/50-participatie moet worden nagestreefd. De BRC's hebben de opdracht vier functies te ontwikkelen: technisch-educatieve uitrusting bieden; die up-to-date houden; de beroepen en de beroepsbekwaamheid promoten; en werken aan "tewerkstelling-opleiding" waarbij ondernemingen, Sec-

torfondsen, scholen, een opleidingsverstrekker, Actiris, of het Referentiecentrum zelf zich inzetten... Er zijn vandaag zes BRC's:

- *IRIS TECH+* voor Metaalverwerkende nijverheid van Brussel (eerste centrum, opgericht in 2003);
- *Evoliris*, voor de Informatie- en CommunicatieTechnologie (ICT);
- Het Referentiecentrum voor de *Bouw*;
- Horeca Be Pro;
- IRIS-TL (Transport & Logistiek)
- Het BRC van de stadsberoepen en beroepen van het openbaar ambt (het laatste centrum, opgericht in 2012).

In zijn advies betreffende het economische en sociale luik van het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling¹, heeft de Economische en Sociale Raad voorgesteld dat ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van het eerste centrum, een nieuwe stap zou gezet worden in hun ontwikkeling. Het streven is namelijk die centra in de komende 10 jaar uit te bouwen tot echte "competentiecentra" die per bedrijvigheidstak of -sector het hele domein van de beroepskwalificatie bestrijken. Dit voorstel, dat door het ABVV wordt gesteund, kreeg vaste vorm met de omvorming van het eerste referentiecentrum (metaalverwerking) tot een groot centrum voor technologische competenties. Dat zou er binnen twee of drie jaar moeten staan, op een terrein van Citydev vlakbij het Erasmusziekenhuis. Een tweede project, voor de sector van de informatie- en communicatietechnologie, is bijna rond. Dat komt op de VUB/ULB-campus.

Het toekomstige Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling dat de volgende regering zou moeten afwerken, zal het Gewest op weg zetten voor een **transitie naar een duurzamer en sociaal economisch model**. Voor het ABVV moet deze transitie rechtvaardig en sociaal billijk verlopen en koers zetten naar "*een milieuvriendelijker economie met behoud van de werkgelegenheid en waarbij de beroepsomschakeling van de Brusselse werknemers*"

1. Advies van de Economische en Sociale Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 31 januari 2012.

gewaarborgd is". Het overleg tussen het gewest en de sociale gesprekspartners betreft voornamelijk de bestemming van de grond en de ruimtelijke ordening. De uitdagingen zijn talrijk en er staat heel wat op het spel: welke delen van het grondgebied moeten bestemd worden voor economische activiteit, voor woningen, voor handel,...? welke grote stadsinvesteringen moeten er gebeuren? welk stedelijk mobiliteitsbeleid moet men voeren?, enz.

De uittredende regering was van plan de stad multifunctioneel te ontwikkelen, het aantal louter economische gebieden (voortaan bij voorkeur in de voorhaven) te verminderen, en de vorming aan te moedigen van gebieden waar wonen en economische bedrijvigheid in harmonie zouden samengaan zodat er zich een stadseconomie kan ontwikkelen.

Het ABVV heeft er alert op toegezien dat het begrip industrie niet 'vertekend' wordt, ook al denkt niemand er ernstig aan om in het hart van de stad (weer) fabrieks- of verwerkingsnijverheid te vestigen... Het ABVV is er wel van overtuigd dat de-industrialisatie niet *onvermijdelijk* is, en het heeft dan ook gedurende de hele regeerperiode geëist dat de industriële werkgelegenheid in het Brussels Gewest beschermd zou worden. Er moeten krachtige maatregelen worden getroffen voor de integratie van de nijverheid in de stad, waarbij de overheid voldoende greep moet hebben op de grond van bestaande of potentiële industrieterreinen... In dit verband benadrukt het ABVV dat de openbare economische actoren - Citydev, Finance Brussels, Haven van Brussel, Impulse... - een belangrijke rol te spelen hebben bij de ontwikkeling van de economische en industriële activiteit.

Wat de overheidssteun betreft bij de **omscholing van werkers** die bedreigd worden door de omvorming van de industrie en bedrijfssluitingen en -herstructureringen, zou de eis van het ABVV om de permanente vorming van de werkers te steunen en echte openbare tewerkstellingsopleidingscellen op te richten, gehoor kunnen vinden bij de besluitvormers als het Fonds voor beroepsomschakeling (outplacement) onder gewestbevoegdheid komt.

Tot slot heeft de Studiedienst zich toegelegd op de follow-up (en een eerste evaluatie) van de ontwikkelingsmaatregelen waarover overleg was met de gewestoverheid in het kader van het GPDO en het PDSG, en die bekeken in het licht van de transversale syndicale doelstellingen

van *vermindering van de loonkloof* en uitbannen van alle discriminatie tussen mannen en vrouwen...

4.4 De welvaartsstaat met openbare dienstverlening herstellen

In de huidige context van economische crisis, nu hun middelen worden ingekrompen en nu ze in hun grondvesten worden aangetast door de voorstanders van het marktdenken, is het van het grootste belang de openbare diensten te verdedigen. Bij elke gelegenheid die zich voordoet, wijst het ABVV erop dat "*het uiteenvallen van de welvaartsstaat als gevolg zou hebben dat Brussel een soort 'vrijstad' wordt, ten prooi aan volkomen ongebreideld liberalisme*". De campagne "*Wie heeft baat bij de schuld?*" die in 2012 samen met het Comité voor Afschaffing van de schuld van de derde wereld CADTM¹ werd gevoerd, belichtte ook de weerslag van het bezuinigingsbeleid op de openbare diensten.

Het ABVV was hier op meerdere fronten actief.

Betere financiering van het Gewest en de Gemeenschapscommissies was een heel belangrijke eis van het Congres 2010. En die is verworven met de 6^e staatshervorming, met een bedrag van 500 miljoen zoals wij eisten. Dit betekent daarom nog niet dat de gewestfinanciën nu weer 'vlot getrokken' zijn of dat de Brusselse openbare diensten over 'voldoende middelen' beschikken om al hun opdrachten te vervullen! Maar toch kent de 6^e staatshervorming het Gewest meer financiële autonomie toe, zodat een grootschalige fiscale hervorming mogelijk wordt naar rechtvaardige belastingen ten dienste van allen.

ABVV-Brussel vindt het immers hoognodig dat er nieuwe ruimte komt voor overheidsfinanciering. Dit is voor ons de voorwaarde die vervuld moet zijn vooraleer er onderhandeld wordt over een **Ontwikkelingsplan voor dienstverlening en collectieve voorzieningen** dat op de noden van de Brusselaars inspeelt. Het ontwerp van GPDO bepaalt wel de delen van het grondgebied die ervoor bestemd kunnen worden, maar zonder echt de ontwikkeling, noch de financiering ervan te plannen. Het ABVV heeft bekomen dat de Brusselse sociale gesprekspartners zich achter een principe schaarden: in het unanieme advies van

1. www.onveutsavoir.be

de Economische en Sociale Raad over het ontwerp van GPDO, steunen patrouns en vakbonden de eis dat *“het hele gewestelijke grondgebied zou uitgerust worden met diensten en collectieve voorzieningen, die de Brusselaars een aantal grondrechten waarborgen zoals het recht op werk, het recht op wonen, op gezondheid, op onderwijs en op cultuur.”* Volgens de Raad moet het GPDO de aanzet geven tot de territoriale planning van de ontwikkeling van deze voorzieningen die op ministerieel vlak moet worden gecoördineerd en waarbij voorrang wordt gegeven aan de volkswijken (zowel op gebied van openbaar vervoer, als voor onderwijs, huisvesting, gezondheidszorg,...). Wat schoolvoorzieningen en kinderopvang (crèches) betreft, is de gewestregering al begonnen met tegemoetkomen aan de bekommernis van de Brusselaars over het scholentekort en de leerkrachtenschaarste waar het ABVV ook al de vinger op legde met de campagne *“Vakbond in de stad”*: vandaag lopen er urgentieplannen voor de oprichting van nieuwe crèches, nieuwe klaslokalen en nieuwe scholen in Brussel. Er loopt ook sinds... 10 jaar een woonplan voor de bouw van 5.000 openbare woningen, maar dit streefcijfer is nog lang niet gehaald!

Het ABVV heeft zich ook ingezet op een derde front: voor de verdediging van de **openbare opdrachten van de gewestelijke instellingen van openbaar nut** waar het bij het beheer betrokken is: Actiris, Bruxelles-Formation, Citydev, enz. Logischerwijze nam het ABVV dus actief deel aan de onderhandelingen over de beheersovereenkomsten van deze instellingen. De inzet was duidelijk dat hun opdrachten *als openbare dienst* gevrijwaard dienden te worden. Het ABVV gaf ook de aanzet tot een nieuw initiatiefadvies van de Economische en Sociale Raad dat op 19 juni 2014 werd aangenomen en betrekking heeft op het hoofdstuk *gouvernance* van het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling. Om bepaalde ingewikkelde projecten te verwezenlijken, is het verleidelijk om regeringsofficina's te vormen en een beroep te doen op privéspelers. In het advies wordt gewezen op *“de opportuniteit die de huidige expertise van de verschillende ION inhoudt, die werkzaam zijn op het gewestelijk terrein.”* De Raad vindt het ook onontbeerlijk dat de verschillende gewestelijke instellingen van openbaar nut hun opdracht van toezicht en analyse behouden: hen die ontnemen zou hun werking belemmeren en ook het

werk van... hun beheersorganen verzwakken. In verband met economische expansie, stadsvernieuwing of het opdrachtgeverschap van gemengde projecten, is de Raad van mening dat *“voorrang moet worden gegeven aan die operatoren die zowelde vertegenwoordigers van de overheid, als de vertegenwoordigers van de werkgevers en werknemers ten volle betrekken.”*

Vierde en laatste front: onze reactie tegen het toenemend gebruik maken van **publiek-private samenwerking (PPS)**. Het ABVV heeft zijn Vakbondsraad van 1 Mei 2011 aan dit thema gewijd. De privésector inschakelen om bepaalde projecten van collectief belang te verwezenlijken, vormt eigenlijk geen probleem. Dergelijke samenwerking heeft trouwens altijd bestaan. Vandaag wordt echter overwogen om massaal gebruik te maken van PPS, voornamelijk doordat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest onder chronische slechte financiering lijdt, omdat de Europese Unie begrotingsdruk oplegt en omwille van de, duidelijk ideologisch getinte, noodzaak om de werking van de overheidssector te *“moderniseren”* naar het voorbeeld van... de privésector! Het ABVV heeft er zich op toegelegd de uitwassen van dit massaal gebruik van het PPS-mechanisme te beschrijven en aan te klagen. De erkende werknemersorganisaties hebben trouwens alle uiterst voorbehoud geuit op het ontwerp van ordonnantie tot bevordering en omkadering van het gebruik van PPS door lokale en regionale machten¹. Zo vinden ze dat de keuze om tot PPS over te gaan onderbouwd moet zijn met een vergelijkende *‘kosten/baten’-analyse* ten opzichte van een klassieke overheidsinvestering; dat er geen PPS mogen zijn waarbij onderhoud en uitbating van infrastructuur of diensten die onontbeerlijk zijn voor de bevolking (scholen, openbare ziekenhuizen,...) toevertrouwd worden aan privébedrijven; en dat de voorkeur moet uitgaan naar privépartners die de *“beste bieder”* zijn inzake arbeidsvoorwaarden in de ondernemingen die het werk uitvoeren. Het Parlement is niet ingegaan op hun eisen voor een striktere omkadering. Het ABVV moet dus uiterst waakzaam, en geval per geval, blijven toezien, vooral bij de grote werven van het GPDO die er zullen komen...

1. Advies van de ESR-BHG dd 2 mei 2011

4.5 De leemten in het migratiebeleid dichtend

Het ABVV heeft **de syndicale strijd voor gelijkheid** en tegen alle vormen van discriminatie op het werk met nog meer verbetering voortgezet: het heeft strafbare daden aangeklaagd en gerechtelijk vervolgd, en diversiteitsplannen aangemoedigd waarover in bedrijven en overheidsdiensten collectief wordt onderhandeld. In 2013 werd de cel *Diversiteit* versterkt en dankzij deze uitbreiding worden nu elk jaar gerichte campagnes gevoerd geschraagd door acties, affiches, brochures, vormingscursussen, sectorale rondetafelbijeenkomsten, enz. (zie hoger). De laatste actie was "Racism, game over!" die op 21 maart 2014, de internationale dag tegen racisme, in gemeenschappelijk front werd georganiseerd.

Het ABVV blijft ook voort de **beweging van de werknemers zonder papieren** steunen, zoals tijdens de crisis van de Afghaanse werkers. Zo begeleidde het ABVV hun protestmars van Brussel naar Gent op 18 december 2013. Op 20 juni 2014, ter gelegenheid van de internationale dag van de vluchtelingen, schaarde het ABVV zich achter de oproep tot burgers, politici en media om de *Europese karavaan van mensen zonder papieren en migranten voor gelijkheid, waardigheid en sociale rechtvaardigheid* te komen verwelkomen.

Wat meer in het bijzonder de **opvang van nieuwe arbeidsmigranten** (nieuwkomers) betreft, dient nog een aangepaste voorziening opgericht te worden. De vakbonden (en vooral het ABVV) hebben altijd al een beslissende rol gespeeld in de opvang en de verdediging van de arbeidsmigranten. Wij willen de syndicale opvang van de nieuwkomers nog uitbouwen en hen de instrumenten aanreiken om inzicht te verwerven in de Belgische werkwereld, om hun rechten te kennen, zich te

integreeren in hun bedrijf en zich in te zetten in de vakbondsstrijd. Daarom probeert het ABVV betrokken te geraken bij de nieuwe Franstalige voorziening voor opvang van nieuwkomers via middenveldplatformen waarvan het ABVV deel uitmaakt (zoals het *CIRÉ* of *Lire et Ecrire*).

Het ABVV werd ook betrokken bij een actie-onderzoek van het Centre Bruxellois d'Action Interculturelle (CBAI). Bedoeling was uit te zoeken welke wegen het best bewandeld worden om **culturele geschillen** op te lossen die zich op de werkvloer voordoen en de eenheid van de werkers in het gedrang brengen. In de bedrijven en besturen krijgen vakbondsafgevaardigden regelmatig te maken met vragen van werkers die verband houden met hun religieuze of filosofische overtuiging. Niet alle werkers zijn er tevreden mee dat deze kwesties naar de privésfeer worden verwezen. Hoe reageren we daar als vakbond op? Hoe kan een vrijzinnige en universalistische vakbond deze kwesties aanpakken? In sommige landen gaat men met individuele gevallen zijn toevlucht nemen tot de rechtbank waarbij men aanvoert dat de vrijheid van elkeen dient gerespecteerd om naar zijn geloof te leven. Het ABVV verzet zich tegen deze juridisering van de collectieve arbeidsbetrekkingen. Dit onderzoek, dat in 2012 werd opgestart, had tot doel om aan de hand van concrete gevallen tot *een syndicale aanpak van vragen i.v.m. overtuiging* te komen waarbij eenieder de mogelijkheid zou hebben zijn vrijheid te genieten, terwijl ook de gelijkheid onder werkers/werksters gewaarborgd is en de cohesie en de solidariteit in het arbeidscollectief versterkt worden. In december 2012 werd een studiedag georganiseerd en binnenkort verschijnt hierover een publicatie, verzorgd door het CBAI en het Centrum voor Gelijke Kansen.